

tribuna

LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

Leto XII.

Ljubljana, 22. februarja 1962

Štev. 3

IZ POZDRAVNEGA GOVORA TOVARIŠICE VIDE TOMŠIČEVE NA V. KONGRESU ZŠJ

ZVEZA ŠTUDENTOV POSTAJA VSE ŠIRŠA V SVOJIH KRITERIJH

»Dovolite mi, da v imenu Centralnega komiteja ZKJ, Zveznega odbora SZDL Jugoslavije in Glavnega odbora SZDL Slovenije, najtopleje pozdravim vaš V. kongres. Vaš kongres bo prav gotovo zelo ploden, želim vam, da bi bilo prav tako uspešno tudi vaše nadaljnje delo v Zvezi študentov.«

V nadaljevanju svojega pozdravnega govora se je tovarišica Vida Tomšič dotaknila nekaterih pomembnih vprašanj, ki zadevajo naš prihodnji družbeni razvoj, vlogo študentske organizacije in njen pomen, vloge intelektualca v socialistični družbi, nekaterih vprašanj v zvezi z reformo visokošolskega študija, vlogo mladih na mednarodnem področju in njihovo borbo za prijateljsko sodelovanje med narodi in mir na svetu.

»Upravičeno pričakujemo, da bo dal vaš kongres tehten doprinos v naših skupnih prizadevanjih za nadaljni razvoj prozvajalnih sil, za razvoj vse bolj prístnih socialističnih družbenih odnosov, saj za tem stremimo, ko vlagamo toliko sredstev za šolanje visokokvalificiranih kadrov. Vse močnejše uveljavljanje mladih naprednih ljudi postaja odločilni faktor v tem procesu. Problemi, s katerimi se srečuje organizacija in študentje posamezniki, so tesno povezani z vsem dogajanjem v naši družbi. Pri nas smo v fazi burnega razvoja materialnih sil, to pa prinaša mnogo težav. Pomembno vprašanje so visokokvalificirani kadri, ki so nujno potrebni za naš skladni razvoj, vendar je materialna baza našega višjega in visokega šolstva še vedno razmeroma skromna in ne daje zadostnih možnosti. Normalno je, da tu nastajajo mnoga vprašanja, ki lahko, če jih ne rešujemo dovolj hitro z zadostnim razumevanjem, deformirajo naše prizadevanje. Problemi, ki tu nastajajo, se lahko razrešujejo samo v procesu vse večjega povezovanja šol in študentov v vse večjem uveljavljanju študentov kot aktivnega faktorja v učno vzgojnem procesu in soustvarjanju novih družbenih odnosov.

Zveza študentov Jugoslavije ima tak značaj, da stremi za vsem tem. To je družbeno-politična organizacija intelektualcev, to je vaš samoupravni organ, je tisti instrument in tribuna mladih, s pomočjo katerega razčistišujete in razrešujete vrsto problemov, ki so bodisi materialne narave, zadevajo vsebino študija ali pa se pojavljajo na idejno političnem področju.

Po vsem tem je jasno, da vaš kongres ne more biti samo obračun dela vaše organizacije. Vsebinska problematika je tako bogata, da je vaše srečanje preraslo okvire organizacijskih in delovnih problemov kot takih, moralo je postati tribuna, na kateri boste razpravljali o vseh vprašanjih, ki tangirajo materialno bazo šolanja, vsebino študija, notranjih odnosov, ki nastajajo z družbenimi organizmi, delavskimi kolektivi, komunami itd. V vseh kongresnih dneh bo slišati razprave o življenjskih problemih študentov, vprašanjih njihovega standarda, o njihovem vključevanju v kulturno življenje in o vseh drugih oblikah življenja naše mlade generacije. Posebno je treba poudariti, da pričakujemo, da bo dal kongres tehtno analizo idejnih tokov, ki spremljajo vse te hitre procese, da bo študentom odprl svetle in jasne perspektive in ob vsem tem zavzel progresivno stališče. Bogastvo problematike, s katero se boste ukvarjali na kongresu, brez dvoma dokazuje, da študentje niso nikakoli pasivna množica, ampak postajajo vse bolj subjekt vzgojnega procesa v visokem in višjem šolstvu, postajajo vse bolj aktivni činitelj globokega procesa, ki se odvija v našem šolstvu.

Kako velike so družbene potrebe po visokokvalificiranih kadrih, se nam kaže na naslednjem koraku. Prav številke v vaših poročilih nam kažejo, kolikšne organizacijske in materialne napore vlaga družba, da bi čim bolj skokovito rešila osnovni faktor za hitrejšo rast proizvodnih sil, kadrovskega vprašanja. Na drugi strani moramo poudariti, da so težnje slednjega človeka take, da poglablja svoje strokovno znanje in postane mojster svoje stroke. V obeh teh dveh oblikah pridobivanja kvalifikacije, se kažejo družbena stremjenja, ki teže po visokokvalificiranem sestavu svojih delovnih ljudi. V tem pa se istovetijo tudi napori mladih ljudi s težnjami družbe.

Danes ni potrebno posebej poudarjati, da so naša reformna prizadevanja, uveljavljanje trostopenjskega študija, vprašanje profilov strokovnjakov, ki naj jih dajejo nove stopnje, odpiranje vrat visokih šol ljudem iz prakse vprašanje materialnih sredstev, ki jih imamo na razpolago za vse to. Danes je brez dvoma, da so to vprašanja, s katerimi se vsi ukvarjamo. Družba in študent si pri reševanju teh problemov nista nasprotna, ampak se trudita, da bi v skupnih naporih našla skupni jezik.

Vaš mladostni elan, želje po odkrivanju novega, dejstvo, da mladi niste obremenjeni s tradicionalnimi pogledi na študij, da jemljete resno svoje mesto v študiju, vse to daje upanje, da bo vaša organizacija prispevala k ustvarjanju pogojev za resnično uveljavitev celotne reforme.

Zveza študentov je brez dvoma že doslej dala dragocen prispevek v reformnih prizadevanjih. Vaše poročilo ugotavlja, da smo postavili okvire reforme visokega šolstva, da vemo za osnovne principe, vendar to ni dovolj. Res je tudi, da so vprašanja uveljavljanja in konkretizacija teh principov v vsakodnevni praksi še vedno nerešena in jim bo treba posvetiti še mnogo pozornosti.

sti. Pri tem nastajajo nekatera vprašanja, ki lahko deformirajo uveljavljanje osnovnih reformnih principov. Prav bi bilo, če bi vi, mladi — bodočnost naše dežele, ob nastalih težavah pokazali vse lastnosti mlade generacije, ki se ni nikdar obrnila nazaj. Mladi so bili vedno tisti, ki so skušali na postavljenih osnovah odpreti svojo pot naprej. V novih in novih poskusih je treba najti hitro in skokovito premagovanje težav, ki nam edino pomagajo iz nastalih konfliktov.

Pri tem se nam pogosto postavljajo iste prepreke, kot jih najdemo tudi drugje v naši družbi, pri razvoju proizvodnih sil, pri razvoju novih družbenih odnosov, kjer naj se kot osnovni

(Nadaljevanje na 2. strani)

V. KONGRES ZŠJ

V odnosu do študija se kaže družbena odgovornost študenta

Kongres sta pozdravila predsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije tovarišica Vida Tomšič v imenu Centralnega komiteja ZKJ, Zveznega odbora SZDL Jugoslavije in Glavnega odbora SZDL Slovenije in profesor dr. Makso Snuderl, rektor ljubljanske univerze.

V razpravi na kongresu sta sodelovala sekretar Zveznega izvršnega sveta za prosveto in kulturo Krste Crvenkovski in predsednik Centralnega komiteja LMJ Mika Tripalo —

Referat o nalogah Zveze študentov Jugoslavije pri razvijanju družbeno-politične aktivnosti je podal predsednik Centralnega odbora ZŠJ Novica Pribičević —

Ljubljana, 8., 9. in 10. februarja. V teh dneh je bil v Festivalni dvorani V. kongres ZŠJ. Kongresa so se razen delegatov in gostov udeležili še Vida Tomšič, predsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije, Boris Kraigher, predsednik Izvršnega sveta Slovenije, Krste Crvenkovski, sekretar Zveznega izvršnega sveta za prosveto in kulturo, Mika Tripalo, predsednik CK LMJ, Boris Kocijančič, predsednik Sveta za kulturo, Boris Zihnerl, član CK ZKJ, Francka Strmole-Hlastec, predsednica CK LMS, prof. dr. Vladimir Serdar, predsednik skupnosti jugoslovanskih univerz, Franc Popit, sekretar okrajnega komiteja ZK Ljubljana, prof. dr. Makso Snuderl, rektor ljubljanske univerze in rektorji, predsedniki univerzitetnih svetov in sekretarji Univerzitetnih komitejev ZK nekaterih univerz. Delo kongresa so spremljale tudi študentske delegacije iz Avstrije, Bolgarije, Demokratične republike Nemčije, Finske, Indonezije, Južnoafriške unije, Poljske, Romunije, Švice, Tunisa, ZDA, Zvezne republike Nemčije ter zastopnik Mednarodne zveze študentov in koordinacijskega odbora Mednarodne študentske konference.

Prvo plenarno zasedanje na V. kongresu Zveze študentov Jugoslavije je začel predsednik Centralnega odbora ZŠJ Novica Pribičević. Toplo pozdravljen od delegatov in gostov je pozdravil visoke goste, ki so se udeležili kongresa in podal predlog delovnega predsedstva. Kongres je prva pozdravila tovarišica Vida Tomšičeva, predsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije. Njen obširni pozdravni govor, ki ga je podala v imenu Centralnega komiteja ZK Jugoslavije, Zveznega odbora SZDL Jugoslavije, in Glavnega odbora SZDL Slovenije, so sprejeli vsi navzoči z viharim plaskanjem in skandiranjem. Od trenutka, ko se je pojavila na govorniškem odru tovarišica Tomšičeva, pa do takrat, ko je lahko spregovorila, je gotovo preteklo več kot dve minuti navdušenih ovacij in skandiranja.

Po končanem govoru Vide Tomšičeve je pozdravil kongres rektor ljubljanske univerze prof. dr. Makso Snuderl. Tovariš Snuderl je v svojem pozdravnem govoru poudaril kolikšnega pomena je resnost Zveze študentov do vseh vprašanj, ki se pojavljajo v visokem šolstvu. Še posebej je poudaril, da so bili mladi intelektualci vedno revolucionarni, kar kaže niz primerov iz predvojnega naprednega študentskega gibanja iz Ljubljane, Zagreba in Beograda.

Ko je kongres izvolil še preostale organe, ki so potrebni za uspešnejše delo, je stopil na govorniški oder predsednik CO ZŠJ in prebral uvodni referat o nekaterih nalogah Zveze študentov pri razvijanju družbeno-politične aktivnosti študentov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZVEZA ŠTUDENTOV POSTAJA VSE ŠIRŠA V SVOJIH KRITERIJIH

IZ POZDRAVNEGA GOVORA VIDE TOMŠIČEVE NA V. KONGRESU ZŠJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

faktor afirmira človek. To je birokratizem, etatični ostanki, konservatizem, mezna miselnost, ki teži za tem, da bo nekdo drugi izven nas prevzel nase odgovornost, ki je padla na naša ramena in pa, da se bomo postavili v položaj kritika, ki trga vsa prizadevanja in noče nič slišati o vlogi aktivnega faktorja v premagovanju težav. Mi moramo nadaljevati začeto pot v reformi na univerzah in višjih šolah, prizadevati si moramo, da razgibljemo vse napredne sile med študenti, da najdemo skupni jezik s pedagoškim kadrom, ker so njihovi interesi skupni.

Pedagoški kader se mora čutiti upravljalca družbene materialne baze za svoje delo, oni naj se čutijo odgovorni za vse to, kar se danes na naših šolah dogaja, tudi za to, da bo iz teh šol izšel strokovnjak, ki ne bo le mojster svojega dela, ampak se bo znal uveljaviti tudi kot družbeni delavec. Prav o tem vpra-

šanje, odnosu strokovnjaka in njegove družbene politične aktivnosti, bo kongres gotovo obširno razpravljaj.

Razpravo v svojem referatu ste naslonili na probleme, ki nastajajo ob uveljavljanju principa razdeljevanja dohodka in nagrajevanja po delu. Pravilno opozarjate na probleme, ki nastajajo s potenciranim uveljavljanjem nagrajevanja po delu. Tu se dostikrat pojavljajo med redkimi visokokvalificiranimi kadri tudi negativne tendence. Ne gre samo za iskanje visokih nagrad po delu, ampak za iskanje pretiranih nagrad nekaterih redkih kadrov, gre za monopolni položaj. Zdi se, da bo premagovanje naše materialne zaostalosti zadostilo osnovnim težnjam naših ljudi, mlade inteligence, ki se kažejo v borbi za nagrajevanje po delu, da bi tako hitreje razvili svoje materialne sile in tako osvobodili človeka materialne nuje. Tako bi hitreje stopali v nove družbene odnose, kjer se ne bo nagrajevalo po delu, ampak po potrebah in bo človek lahko uveljavljal vse svoje sposobnosti.

Toda ta še precej oddaljeni čiti sem omenila zaradi tega, ker se mi zdi, da ste vi, ki študirate na univerzah in visokih šolah, že imeli priliko, da si izberete študij po svojem nagnjenju. Vi ste tisti, ki jim ni bilo treba zaradi ekonomske nuje vzeti tistega, ki vam ne bi odgovarjalo.

Na kongresu boste razpravljali o dejavnosti Zveze študentov. Zdi se mi, da je vaša organizacija sledila velikim spremembam v naših družbenih odnosih. Vaša organizacija postaja vse širša v svojem delovanju in v svojih krite-

V. KONGRES ZŠJ

V odnosih do študija se kaže družbena odgovornost študenta

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kongres je prvi dan zasedanja poslušal še dva koreferata. Prvega, o aktivnosti študentov v raznih društvi in na kulturnem področju, je prebral Janko Puklavac, drugega, o vlogi študentske organizacije pri reformi šolstva in problemih, ki tu nastopajo, pa Zoran UDOVIČIČ.

Drugi dan je kongres zasedal v štirih komisijah: v komisiji za strokovno študijsko problematiko in družbeno upravljanje, komisiji za idejno vzgojno delo, komisiji za mednarodne stike in komisiji za organizacijska vprašanja.

Univerze so ustvarile pomembno evolucijo

- je poudaril tov. Krste Crvenkovski, ko je sodeloval v delu komisije za razvoj visokošolskega izobraževanja in materialna vprašanja.

Ljubljana, 9. februarja

Na V. kongresu ZŠJ, ki je danes delal v komisijah, je sodeloval v diskusiji tudi član Zveznega izvršnega sveta Krste Crvenkovski. V komisiji za razvoj visokošolskega izobraževanja in mate-

rialna vprašanja se je Crvenkovski dotaknil nekoliko najaktualnejših vprašanj in poudaril, da so univerze v okviru reforme šolstva ustvarile pomembno evolucijo.

Ko je govoril o demokratizaciji visokega šolstva, je ugotovil, da je v naši domovini široka mreža šol, ki jih je treba konsolidirati v pogledu prostorov, materialne baze in učnega kadra. Po njegovih besedah je osnivanje novih visokošolskih institucij možno samo tam, kjer je to potrebno.

Crvenkovski je potem govoril še o modernizaciji pouka, ki bo v bodoče z modernjšimi sredstvi lažji in koristnejši. V zvezi s tehničnimi vedam je priporočil, da se pri nas čimprej začne s prevajanjem učbenikov iz drugih jezikov in rekel, da bo federacija pri tem nudila študentom vso pomoč.

V diskusiji je Crvenkovski govoril še o pomenu strokovnjakov za znanstveno delo in za reševanje problemov gospodarstva. V zvezi s tem je poudaril značaj podiplomskega študija.

Nadalje je še govoril o vpisu in študi-

rih. Posebno pomembno se zdi, da ste kriterij družbeno-politične aktivnosti postavili v sklad s pričakovanji družbe. Mislim na to, da ne merite te aktivnosti študenta samo po njegovem delu v organizaciji, na sestankih itd., ampak predvsem po njegovem odnosu do študija. V naši družbi nihče ne more biti dober strokovnjak ne da bi bil družbeno aktiven. Rada bi poudarila, da mora Zveza študentov omogočiti vsem študentom, da postanejo družbeno aktivni državljani.

Kongres Zveze študentov bo afirmiral vašo organizacijo kot instrument demokracije vseh študentov na visokih in višjih šolah, kjer se študent uveljavlja v sistemu študija in družbenega upravljanja.

Tovarišica Vlada Tomšičeva je zaključila svoj govor z naslednjimi besedami: »Mislim, da mlada generacija, študentje, ki živite v obdobju tako polnem mednarodnih dogodkov, v dobi, ko nastaja ena najnaprednejših ustav, ki bo prvič v zgodovini človeštva afirmirala človeka ne samo kot politično bitje, ampak tudi njegov položaj v ekonomiki, v obvladovanju proizvodnih sil, njegov položaj v proizvodnji, mislim, da ta generacija že danes daje svoj prispevek k razvoju novih družbenih odnosov. Vi ste tisti, ki si boste morali prizadevati za še hitrejši napredek v proizvodnji, razvoju družbenih služb, vsega tistega, kar nas bo čimprej uvrstilo med visokorazvite dežele, da se bomo usposobili vključevati v mednarodno delitev dela in odpirati našemu človeku svetle in lepe perspektive, vero v človeka in mlade sile.«

ju ljudi, ki nimajo predhodne šolske kvalifikacije. Glede izdatkov za izredne študente je priporočil, da se bolj angažirajo tisti, katerim je strokovni kader potreben, ker je izreden študij dražji kot reden.

Na koncu je Krste Crvenkovski poudaril pomen kreditiranja kandidatov za študij, za kar bodo pogoji in možnost v bodoče še boljši, toliko prej, ker so v nekaterih področjih naše domovine zmanjšujejo možnosti za štipendiranje.

šanju, odnosu strokovnjaka in njegove družbene politične aktivnosti, bo kongres gotovo obširno razpravljaj.

Dogajanje v današnjem svetu vse bolj kaže, da kakšnih deformacij lahko pripelje dejstvo, da človek obvlada samo prirodne zakone, če človek obvlada samo tehniko in znanost, pa je ostal suženj družbenih zakonov in se ni uresničil v družbi kot upravljavec, kot ustvarjavec. Lahko se pripeti, da postane človekovo ogromno znanje in epohalni tehnični dosežki, nevarni za človeka in človeštvo.

Človek se ne formira samo v svoji stroki kot osvobojen delavec, potrebno je več. Človek se osvobaja v družbi takrat, ko se uveljavlja kot upravljavec svoje družbene materialne baze svojega dela. Mi vemo, da se vsak mlad človek, študent, osvobodi in afirmira, ne samo v svoji stroki, ampak tudi kot družbeni

najnovejših dogajanjih v Franciji in stališčih, ki jih ima UNEF do tega in predstavnika indonezijskih študentov.

V zadnjem plenarnem zasedanju je kongres razpravljaj o osnutku novega statuta ZŠJ in ga z nekimi popravki sprejel, kongres je sprejel tudi obširno resolucijo in viharno pozdravil pismo, ki ga je kongres poslal predsedniku republike Titu.

Kongres je zaključil s pesmijo »Druže Tite« in dolgotrajnimi ovacijami, k' so pokazale, kolikšna je predanost mlade generacije jugoslovanskih intelektualcev.

Obračun dela je pokazal velike možnosti

»Pretekla tri leta so razdobje, v katerem je naša skupnost v celoti dosegla ogromne rezultate v krepitvi svojega gospodarskega potenciala in v nadaljnjem razvijanju socialističnih družbenih odnosov. Ta čas je bil značilen po nadaljnjem poglobljanju in celovitem izgrajevanju socialistične demokracije, z vključevanjem vse večjega števila državljanov pri upravljanju družbenih zadev.

Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije je na svojem V. kongresu sprejela sklepe, ki so prispevali razvijanju Socialistične zveze v vse širšo tribuno družbene aktivnosti državljanov, v nenavadno pomemben del našega celotnega družbenega organizma.

Ceprav je ta proces še vedno v teku, lahko rečemo, da dosednji napori že v glavnih konturah vzpostavili širok, sodoben in demokratičen sistem visokega šolstva, ki razpolaga z velikimi notranjimi potencialnimi močmi in ki bo, z odstranjevanjem slabosti, ki so v njemu še vedno nahajajo, lahko uspešno uresničeval svojo nenavadno pomembno vlogo pri vzgoji visokokvalificiranih strokovnjakov, za razvitejše in naprednejše jugoslovansko gospodarstvo in družbene ustanove.

Med najvažnejšimi karakteristikami v razvoju visokošolskega sistema je zelo hitra ekspanzija, tako števila fakultet in šol kakor tudi števila študentov.

Za večjo specializacijo in profil strokovnjaka

V nadaljevanju svojega referata se je predsednik Centralnega odbora ZŠJ Novica Pribičević dotaknil vprašanja

zunanje. Ceprav v zadnjih letih ni bilo sprememb v sami strukturi, se je vsebina družbenega upravljanja spreminjala. Osnovna tendenca teh notranjih sprememb je bila v tem, da se postopek pri novih predlogih in sklepih ni omejeval samo na člane organov družbenega upravljanja, pač pa je pri tem sodelovalo večje število študentov in predavateljev. Pomembno vlogo je odigrala Zveza študentov s tem, da je različna stališča v različnih aspektih strokovne problematike prinašala v okviru združenj, konferenc in zborov volilcev in se tako vgradila v celoten mehanizem družbenega upravljanja kot njegov sestavni del... Visokošolski študij se danes pri nas v mnogočem razlikuje od tistega pred dvema ali tremi letoma. Uveden je stopenjski študij, usmerjanje in specializacije, omogočeno je šolanje strokovnjakov različnih nivojev, obsegov strokovnosti in različne specializacije v okviru iste stroke. Jasno je, da smo morali priti do take organizacije visokega šolstva, kajti gospodarstvo z vse večjo diferenciacijo proizvodnje in z delitvijo dela zahteva, da gre visoko šolstvo v korak s tem razvojem. Prav v osvetlitvi te neposredne relacije med strukturo, težnjami in stopnjo razvoja

negi delavca, lahko veže samo z delom pridobljenega znanja in sposobnostjo na vseh področjih ljudske dejavnosti. Položaj, družbeni ugled in družbena funkcija intelektualca, ni odvisen od nekaterih posebnih in izključno intelektualnih svojstev, pač pa predvsem od tega, kako se on s svojim znanjem in sposobnostmi vključuje v splošne družbene napore kulturnega, gospodarskega in družbenega napredka naše skupnosti.

Materialni položaj študentov je še vedno odprto vprašanje, ki terja rešitev.

»V aktivnosti ZŠJ zavzema skrb za materialni položaj študentov važno mesto. V razdobju med kongresoma smo naredili vrsto korakov in sklepov, ki so imeli za cilj izboljšanje materialnega položaja študentov. V tej dobi se je povečala kapaciteta študentskih domov in restavracij, ukinjena je bila maksimalna omejitev štipendij, s pomočjo regresov in dotacij so bila odvedena velika sredstva za izboljšanje materialnega položaja študentov. V tem času je bila povečana kapaciteta študentskih domov in restavracij v večini visokošolskih centrov. V organizaciji dela ustanov za materialno skrbstvo študentov, smo šli po poti uvajanja ekonomskih cen, sredstev, ki so bila preje dotirana linearno, se sedaj dele individualno... Zveza študentov bo še naprej skrbela za uvajanje ekonomskih cen v študentskih domovih. Predhodno pa bo potrebno nadaljnje izpopolnjevanje drugih oblik materialnega skrbstva študentov, po-

Na V. kongresu ZŠJ, ki je bil od 8. do 10. februarja v Ljubljani, je predsednik Centralnega odbora Zveze študentov Jugoslavije Novica Pribičević podal v svojem referatu obširno analizo dela ZŠJ v obdobju med kongresoma in poudaril vlogo nalog Zveze študentov Jugoslavije pri razvijanju družbeno-politične aktivnosti študentov. Referat je podrobna analiza dela in uspehov ZŠJ, kakor tudi vodilo za nadaljnje delo organizacije.

Iz njegovega referata smo za bralce Tribune izbrali nekaj važnejših misli in povzetkov.

Sistem delitve dohodka po delu, ki se uresničuje na vse širša področja gospodarskega in družbenega življenja, ustvarja pogoje za dokončno likvidacijo mezdnih odnosov in za polno afirmacijo socialističnih odnosov v proizvodnji in drugod.

Središče tega celotnega razvoja, njegova najgloblja notranja vsebina, je bila zavestno razvijanje socialističnega humanizma. Vsak konkretni napredek, mera in korak, so bili iz človeka in za človeka.

V pogojih takega vsestranskega in intenzivnega razvoja socialistične skupnosti, je kot sestavni del zavestnih socialističnih moči delovala tudi Zveza študentov in pri tem vlagala svoj trud in napore v splošni tok nadaljnje graditve socialistične družbe.

Od IV. kongresa, ki je bil leta 1959 v Sarajevu, pa do danes, je bil doseg in obseg naše aktivnosti vse širši in bogatejši.

Generacija, ki je danes na naših fakultetah, višjih šolah in akademijah, polna mladeniškega elana in ljubezni, ki sta značilna za mladost, se globoko zaveda odgovornosti, ki jo ima v družbi in se pripravljala prevzeti naloge, ki jih družba v svojem razvoju stavlja pred njo. Značilnosti te generacije, od katere je bil precejšen del rojen neposredno pred revolucijo, ali med njo, vzgojen pa v socializmu, je želja in ljubezen do dela, stalno prisotna radovednost in želja za spoznanjem novega.

Močan ekonomski razvoj, kvalitativna in kvantitativna krepitev industrije, diferenciacija proizvodnje v našem gospodarstvu, so že pred 4-5 leti pokazali, da takratni visokošolski sistem ni niti po številu strokovnjakov, ki so dovršili visokošolski študij, niti po njihovem nivoju specializacije in obsegu znanja odgovarjal zahtevam, ki so se predenj postavljali.

Zaradi vedno bolj naglašene potrebe, da se naš sistem šolanja visokošolskih kadrov prilagodi sodobnim zahtevam, je bil začel zelo temeljit in obsežen proces reforme visokošolskega študija.

študija izrednih študentov in drugih problemov v zvezi z reformo visokošolskega študija. Med drugim je dejal:

»Ena največjih pomanjkljivosti je bila ta, da se je pri nas skoraj izključno šolal strokovnjak splošnega tipa, ki je imel težave, ko se je hotel takoj po diplomu vključiti v delo v proizvodnji. Zato smo začutili potrebo razvijanja specializacije in usmerjevanja, kakor tudi formuliranja fiziognomije strokovnjaka z različnim nivojem specializacije in strokovnosti. To zahtevo je v prvi vrsti postavilo gospodarstvo, ker se vse bolj izdiferencirana in specializirana proizvodnja ni mogla zadovoljiti izključno s strokovnjakom splošnega tipa. V težnji, da se izvrši koncepcija raznovrstnega in diferenciranega študija, je bilo ustanovljenih veliko število višjih šol in osnovan stopenjski študij na večini fakultet.

V tem procesu je Zveza študentov odigrala važno vlogo. Delujoča v organih družbenega upravljanja in s formuliranjem odnosov o številnih konkretnih vprašanjih, ki so zadevala vprašanje reforme, je bila Zveza študentov iniciator, ki je usvarjalno ugrajeval napore študentov v splošni tok reformiranja visokega šolstva. Potreba takega angažiranja se čuti v polni meri tudi danes. Še vedno so vprašanja, ki čakajo na odgovor.

V nadaljevanju se je tov. Novica Pribičević dotaknil vprašanja števila diplomiranih študentov. Poudaril je, da smo zabeležili skrajšanje povprečnega študija, posebno na tehniških fakultetah. Rekel je, da so ti uspehi rezultat splošnega povečanja števila študentov, kakor tudi različnih sprememb v organizaciji študija, strožjega režima študija in, na splošno vzeto, večjih naporov, ki so jih študentje vlagali v študij in delo na fakultetah in višjih šolah, je na široko razgrnil vso kompleksnost tega vprašanja.

Družbeno upravljanje se je razširilo

»Princip družbenega upravljanja se v visokem šolstvu ni razvijal statično. Sistem, ki smo ga osvojili pred šestimi leti, je doživel v praksi pomembne

spremembe, ki so bolj notranje kakor družbeno-ekonomskega sistema in nalog visokega šolstva, je ena od osnovnih nalog Zveze študentov Jugoslavije.

Idejno delo ne sme predstavljati samo študij literature, vsebovati mora tudi boj

Ko je predsednik Centralnega odbora ZŠJ Novica Pribičević govoril o ideološko-političnem delu študentov, je poudaril, da stojijo pred študenti zelo važne naloge. Rekel je, da to delo ne more biti enosmerno.

»Med osnovnimi nalogami, ki stojijo tu pred organizacijo, je neprestano proučevanje političnega zanimanja pri študentih in spremljanje osnovnega obsežja njihove družbene zavesti. Od tega, v kakšni meri bo vsebina ideološkega dela v organizaciji zares odgovarjala neposrednemu in aktualnemu zanimanju študentov, zavisí kakšen vpliv bo imelo to delo na formiranje družbene zavesti. Ideološko delo v Zvezi študentov pa se ne more zadovoljiti samo z informiranjem študentov o aktualnih političnih in družbenih dogodkih in z proučevanjem klasičnih in modernih marksističnih del, čeprav ima to delo velik pomen. V bodoče bomo morali razviti oster in brezkompromisen boj za idejno enotnost študentov, kakor tudi boj proti nekaterim idejnim stališčem, ki se pojavljajo med študenti in ki so po svojem bistvu tuji splošnim strujam našega socialističnega razvoja... Za nas se lahko pojem intelligence, intelektual-

sebnost sistema štipendiranja in kreditiranja...»

Nadaljnji razvoj ZŠJ

O smernicah za nadaljnje delo je referent med drugim poudaril:

»Zveza študentov, ki je enotna masovna-politična organizacija študentov, bo v bodoče težila k razvijanju žive, bogate in raznovrstne družbene aktivnosti študentov. Skupni rezultati notranjega življenja organizacije morajo biti še dalje usmerjeni v pot socialistične vzgoje mladih ljudi, ki študirajo. Idejno politično delo mora v Zvezi študentov vršiti veliko vlogo pri krepitvi idejne enotnosti in uvrščevanju idejnih in etičnih norm socialističnega intelektualnega delavca v naši družbi.

Znotraj sistema visokega šolstva se bo Zveza študentov v bodoče borila v okviru delovanja sistema družbenega upravljanja za čim boljše delo vsake visokošolske ustanove. Na ta način postaja Zveza študentov nepogrešljiv del splošnega samoupravnega mehanizma, ki bo s svojo vsebino in kvaliteto dela vplival na splošne rezultate visokošolskega sistema.

Zveza študentov predstavlja del zavestnih socialističnih družbenih sil v naši domovini. Skupaj z ljudsko mladino in Socialistično zvezo, pod idejnim vodstvom Zveze komunistov, se bo naša organizacija borila za povezovanje ustvarjalnih moči študentske mladine z naporom vseh delovnih ljudi.

MEDNARODNA ŠTUDENTOVSKA KONFERENCA

Mednarodna študentska konferenca je bila ustanovljena leta 1950, ko je precej nacionalnih študentskih unijs izstopilo iz Mednarodne študentske zveze, ker so nasprotovali njeni blokovski politiki. Ta se je izražala najbolj v izključitvi Jugoslavije iz MSZ.

Deveta mednarodna študentska konferenca, ki so se je udeležili delegati iz 73 dežel, predstavlja zaključek prvih desetih let mednarodnega študentskega sodelovanja v okviru te konference. 73 nacionalnih študentskih organizacij je običajen kontrast samo enaindvajsetim organizacijam, ki so se v Stockholmu zbrale na prvo MSK. Tokrat jih je bilo dvajset iz Afrike in Srednjega vzhoda, enajst iz Azije, 22 z ameriškega kontinenta, 20 pa iz Evrope.

MSK ni organizacija, pač pa, kot pove naziv, konferenca, ki jo sklicujejo vsaki 18 mesecev. Nacionalne organizacije, ki se zberejo k vsaki MSK, imajo utrjena tla za sodelovanje v »Osnovah sodelovanja«, na katerih potem skupno delajo do naslednje konference. »Osnove«, vzpostavljene z deveto konferenco, slone na spoznanju konkretnih odgovornosti študentov do družbe, ki ji pripadajo. Naglašujejo odgovornosti MSK kot študentskega združenja, v čigar območje spadajo študentska vprašanja in vprašanja študija, so »Osnove« zdužile v sebi vse probleme, ki zanimajo študente... Tako ta resolucija obseja sleherno obliko kolonializma, imperiazma, totalitarizma, rasizma in diktature, pa naj nastopa v katerikoli obliki, tako kulturnih, socialnih, ekonomskih ali pa političnih. V njej je detajlno de-

finirana odgovornost, ki leži na študentih za ohranitev miru in temelji na študentskih pravicah: akademske svobode, svobode združevanja, študentskega tiska ter možnosti pri razpravljanju o vzgoji.

Deveta konferenca je prav tako izdelala obširen načrt konkretnega sodelovanja. Ta vsebuje: ustanovitev mednarodnega delovnega tabora študentov, ki naj bi pomagal pri obnovi pri potresu opustošenega Čila. Nato regionalne seminarje s področja študentskega tiska v Afriki, študentskega turizma in življenjskih pogojev študentov, načrt tehnične pomoči določenim nacionalnim študentskim organizacijam in pomoči študentom beguncem.

Da bi uresničila svoj program, je MSK imenovala določeno število tehničnih organov. Koordinacijski sekretariat nacionalnih študentskih organizacij (COSEC) je samo organizacijski in teh-

Na povabilo ZSJ so na kongresu sodelovali tudi predstavniki 17 tujih študentskih zvez in dveh mednarodnih zvez. V svojih pozdravnih govorih so izražali podporo naši mednarodni politiki in predlagali možnosti za še širše sodelovanje med študenti različnih držav.

nični organ, ki izvršuje splošni program konference in njene sklepe. Odgovoren je konferenci, njegovo delo pa trikrat letno pregleduje Kontrolni komite, ki ga tvorijo delegati iz devetih dežel. RIC – komisija za raziskave in informacije, pretresa primere kršenja študentskih pravic in akademskih svobode. Komisija se s svojimi študijami posveča tudi aktualnostim, bodisi o problemih v Alžiriji, Južnoafriški uniji, Španiji, Portugalski, Paragvaju, Dominikanski republiki, Laosu, Angoli in o rasni segregaciji v USA.

Dva druga organa konference IVEF (Mednarodni fond za univerzitetne zamene) in IBCA (Mednarodni urad za kulturne dejavnosti) se posvečata predvsem vprašanjem študijskih izmenjav in splošnih kulturnih aktivnosti študentov.

Zveza študentov Jugoslavije je od ustanovitve MSK njen aktivi član. Odločno se bori proti negativnim tendencam, ki se včasih v njej pojavljajo in kritizira enostransko politiko, ki jo MSK pogosto vodi do socialističnih držav.

ZA MIR IN SODELOVANJE

Delu mednarodne komisije so prisostvovali skoraj vsi predstavniki tujih delegacij in nekateri aktivno sodelovali v diskusiji. Pridružili so se mnenju, da uspeh konference za okroglo mizo, ki jo sedaj pripravljajo, ne more izostati, če bodo na njej zbrani vsi predstavniki vodilnih študentskih unijs sveta. Naši

diskutanti so se lotevali vprašanj strokovne prakse v tujih državah in poudarjali, da bi morali praktikantom odslej posvečati več pozornosti, zlasti zahtevati od njih znanje jezika države, kamor odhajajo in razgledanost o mednarodnih vprašanjih. Objavljamo izvlečke iz uvodnega referata mednarodne komisije.

»Ko razpravljamo na tem kongresu o problemih mednarodnega študentskega sodelovanja, se zavedamo svojih internacionalističnih dolžnosti. Kakor so naši študentje dokazali zrelost v borbi proti monarhofašistični diktaturi pred vojno, med NOB in v socialistični revoluciji, ter so danes aktivni v izgradnji socializma, tako tudi pri razvijanju medštudentskega sodelovanja pri življenjskih problemih človeštva, kot so borba za mir, za politično in ekonomsko emancipacijo narodov in demokratičnejše mednarodne odnose, ni mogoče prezreti študentskega gibanja in ga izolirati od splošnih gibanj v nacionalnih in mednarodnih razmerah.

Analiza družbenih procesov današnjega časa, v kolikor je potrebna za pregledno sliko stanja v sodobnem študentskem gibanju, bi s karakteristikami, ki se nanašajo tudi na to gibanje, pokazala da so se v zadnjih letih s prihodom novoosvojenih in neangažiranih držav v zgodovinsko dogajanje, spremeni politični odnosi v svetu in da so le te naravno obvezane, da se vključijo v aktivno borbo za mir in demokratične mednarodne odnose.

Študentske organizacije kot organizirane družbene sile v mnogih državah, imajo določen vpliv na reševanje obstoječih mednarodnih razmer. Revolucionarne akcije širom sveta govore proti blokovski razdelitvi, ki se še vedno odraža tudi v razdeljenosti mednarodnega študentskega sveta. Proces osvoboditve narodov izpod kolonialne nadvlade in borba za neodvisnost, ustvarjata globoke vtise na mednarodno študentsko gibanje. Ta razdeljenost se odraža v obstajanju antagonističnih študentskih centrov, ki usmerjajo ob istih vprašanjih paralelne manifestacije v določeno smer. Tako je študentsko gibanje vstopilo v 1962. leto z nizom nerešenih problemov.

Razlika v poedinih pojmovanjih bo seveda vedno obstajala, a ZSJ izhaja iz stališča, da je treba najti tiste točke, ki nas združujejo in ne razdvajajo. V prvem planu je borba proti vsaki nevarnosti vojne, proti tekmi in oboroževanju in vsem vrstam nuklearnih požukov. ZSJ je bila na IX. MSK med predlagatelji resolucije o miru in razorožitvi. Ker obstajajo vprašanja skupnih interesov, vidi ZSJ v univerzalnem

študentskem sodelovanju edino pot za premostitev težav v razdeljenem študentskem gibanju. Univerzalno sodelovanje naj bo konstruktivno in enakovredno na bazi medsebojnega spoštovanja in razumevanja. Mednarodno študentsko sodelovanje je tvorila akcija na polju izmenjave študentov na strokovnih praksah, kulturnih, športnih in turističnih dejavnostih, s pomočjo seminarjev, konferenc, delovnih in rekreativnih taborov. (25.000, naših študentov je med dvema kongresoma bivalo v tujih deželah v istem času pa 20.000 tujih pri nas). Od mednarodnih aktivnosti organiziranih v Jugoslaviji izstopa posebno mednarodni seminar »Univerza danes« s temami o problemih visokošolskega študija. V Ljubljani se vsako leto vrši mednarodno študentsko srečanje, od drugih dejavnosti pa je ZSJ gostila še 13. letno konferenco IASTE, in 13. letno konferenco ISMUN, ter organizirala festival študentskih gledališč v Zadru.

Se naprej trdimo, da je treba vse bolj razvijati direktne odnose med vsemi nacionalnimi študentskimi organizacijami Evrope, za katere z ozirom na realne potrebe in organiziranost študentskega gibanja obstojajo posebni pogoji. Upoštevajoč mnenje, da so med organizacijami na Balkanu slični pogoji, smo na sestanku v Bukarešti težili h konkretnim programom za povezanost študentov Balkana.

ZSJ sodeluje s 14 študentskimi organizacijami in smatra, da morajo med seboj reševati življenjska vprašanja študentov in vprašanje miru ter, da se osvobodijo vplivov, ki so v nasprotju z demokratičnimi odnosi. Nadaljni razvoj MSK, v kateri je včlanjena ZSJ, mora v smer radikalnega odklanjanja negativnih elementov v odnosu in ne dopuščati koncesij. Ona ima svoj značaj, ni pa edina najprimernejša oblika sodelovanja, kakor se vztrajno zatruje. ZSJ pazljivo spremlja delo MSZ in ugotavlja, da so realne možnosti za širše sodelovanje.

Obstoječe mednarodne organizacije ne morejo predstavljati vsega študentskega sveta. Direktni stiki med nacionalnimi organizacijami in multilateralno sodelovanje so velika možnost za premostitev razdeljenosti pri organiziranju skupnih akcij. Tempo tega procesa pa je odvisen od pripravljenosti za akcijo vsake posamezne organizacije. Vse dosedanje diskusije o enotnosti so bile enostranske, zato ni uspel prvi požuk konferenca za okroglo mizo. Na številnih sestankih pa že pripravljajo drugo tako konferenco, ki naj bi bila uspešna...*

8. februarja je v prostorih Ljudske skupščine Slovenije priredil predsednik LS LRS Miha Marinko sprejem za udeležence V. kongresa Zveze študentov. Sprejema so se mimo delegatov udeležili tudi podpredsednik ZIS Edvard Kardelj, član ZIS Milentije Popović, predsednik IS LRS Boris Kraigher, predsednica GO SZDL Slovenije Vida Tomšič, podpredsednik IS LRS Joža Vilfan in drugi visoki gostje.

Na sprejemu je tovariš Edvard Kardelj v krajšem nagovoru povabljenim delegatom zaželel uspešno

Sprejem delegatov v Ljudski skupščini

delo na kongresu in univerzah. Med drugim je dejal:

»Pri nas ne obstoja problem mladi-stari, ne govorimo: stari v pokoj mladi na oblast. Tega ne govorim zaradi sebe (smeh) toda mislim, da je potreba da damo mladim ljudem večjo vlogo, da jim nudimo možnost proste izbire mest, ki pripadajo mladim ljudem.«

Foto: Joco Žnidaršič

IZ RAZPRAVE NA

Stane Čehovin

Problemi tiskovne dejavnosti na ljubljanski univerzi

Tribuna je edini predstavnik tiskovne dejavnosti Zveze študentov na ljubljanski univerzi. Vendar je izšla 1961. leta šele pozno v jeseni, po mnogih intervencijah, medtem ko so drugi jugoslovanski študentski listi izšli vsaj še štirikrat.

Tisk in sredstva obveščanja ljudi so postala vsakdanja potreba. In vendar ta potreba ne vključuje smo informiranja o tem, kaj se dogaja doma in po svetu, njen obseg je veliko večji. Tisk je lahko v veliki meri tudi dokaj pomemben pri formiranju osebnosti mladih ljudi. Tu se zdi potrebno poudariti, da take vloge tiska ne gre omejevali samo na razne strokovne revije in publicistiko, ki ima značaj teoretičnega pisanja, pač pa na veliko širši izbor. Vse tisto v tisku, kar je kvalitetno in problemsko zastavljeno, zbuja v bralca refleksije po neki duševni akciji, po razmišljanju, primerjanju itd., vse to pa vsaj do določene mere zahteva od ljudi opredelitve, zahteva lastno razsodbo, mnenje, zahteva neko družbeno aktivnost. To še posebej velja za študirajočo mladino, za intelektualce, kar jim njihova vloga v družbenem življenju nalaga neke specifične družbeno občanske obveznosti. Gre namreč za družbeno občanstvo socialističnega intelektualca, ki naj bi se kazalo v visoki strokovni in družbeno politični usposobljenosti, v konstruktivni družbeni aktivnosti tega poslanstva do vseh pojavnih oblik v dinamiki našega razvoja. Prizadevati si moramo, da pojem intelektualstva ne bo dobil v našem družbenem prizadevanju prizvok neke naddružbene indiferentnosti, prizdevati si moramo, da se ta kategorija ne bo opredeljevala samo takrat, ko si bo od tega lahko obetala bodisi korist ali privilegije. Pri nas so dani pogoji, ki ne samo, da ne silijo v tako orientacijo, nasprotno, tako orientacijo v svojem družbeno-političnem bistvu negirajo, ker postaja vse bolj anahronistična, ker negira svobodno zavestno osebnost, ki postaja pogoj za naš nadaljni razvoj. Vendar s tem še ni vse opravljeno. Nasprotno, tu se odpira še veliko nerešenih vprašanj, ki zadevajo tako vsebino in sistem, kot vlogo Zveze študentov na tem področju.

Po vsem tem so se pokazale potrebe, da bi morala Tribuna izhajati tedensko na dovolj velikem obsegu. Takrat so rektorat univerze, Univerzitetni odbor in uredništvo Tribune sprejeli sklep, da začne Tribuna izhajati tedensko. Za to so bila zagotovljena materialna sredstva in drugi pogoji. Tudi v tiskarni Delo smo se dogovorili o vsem tem in takrat ni bilo nobenih preprek. Vendar iz vsega tega ni bilo nič. Ko smo se v jeseni oglašili v tiskarni, niso hoteli nič vedeti o tedenskem izhajanju. Zgodilo se je, da so nas enostavno postavili na hladno, v zameno pa vzeli v tisk Plonirski list in razširili obseg Mladine. Ti dva lista sta namreč za tiskarno ekonomsko bolj interesantna kot Tribuna.

Vse hitrejši razvoj visokega in višjega solstva, intenzivno dogajanje na področju reformnih prizadevanj, vse bolj prizadevno delo v Zvezi študentov in Zvezi komunistov in končno velike naloge v zvezi z idejno vzgojo v študentski organizaciji, vse to pa je prav v obdobju zadnjih dveh let, ko je prišla Tribuna v položaj, ki ni zaradi tehničnih omejitev dovoljeval prav nobene globlnosti, narekoval tisku na univerzi silno odgovorno nalogo. Tisk, v tem konkretnem primeru Tribuna, bi moral ne le spremljati in informirati študente o vsem tem, pač pa tudi aktivno sodelovati v reformi, moral bi načelno razpravljati in konkretno opozarjati na morebitne napake, nakazovati boljše rešitve itd. Končno ni tu samo reforma na področju družbenega upravljanja, njegove vloge in mesta, ki ga

ima študent v tem sistemu v družbenem upravljanju v organizaciji sami, še o mnogih drugih vprašanjih je bilo povedanega veliko premalo, predvsem na tak način, ki bi ves kompleks vprašanj zajel problemsko, tako da bi jim dal potrebno težo, kot pravimo.

Po vsem tem, ko se vprašanje reševanja tedenskega izhajanja Tribune vleče že več kot pol leta in se še ni premaknilo z mrtve točke, je jasno, da je problem tehnične narave postal politični problem. Tu ni sedaj več vprašanja ozkega grla v stavnicah, pač pa vprašanje več kot 13.000 študentov, kolikor jih študira v Ljubljani na univerzi, visokih in višjih šolah, vprašanje, ali je Zveza študentov na univerzi, akademijah, visokih in višjih šolah toliko pomembna, da ima res objektivne potrebe po tedenskem izhajanju svojega glasila v tolikšem obsegu, da bo lahko izpolnjevalo svojo vlogo.

Dosedanja vloga Zveze študentov, njena prizadevanja na področju idejne vzgoje, njena vloga v reformnih prizadevanjih visokega solstva v obdobju med IV. in V. kongresom vse to povsem jasno kaže, da ima Zveza študentov tako mesto in tako vlogo, ki nujno narekujejo tedensko izhajanje njenega glasila.

Pri vsem tem je potrebno opozoriti še na neko zadevo. Reforma visokošolskega sistema je prišla v fazo, ko bo potrebno začeti tudi vsebinsko prilagojevati študij potrebam naše družbe. Na tem področju je ostalo nerešenih še mnogo vprašanj, ki ne morejo in ne smejo mimo študentov. Tu gre za vsebinsko prilagojevanje študijskih programov potrebam gospodarstva, gre za kompleks vprašanj o profilih strokovnjakov, ki naj jih dajejo posamezne stopnje na razpolago gospodarstvu in družbenim službam. Vse to pa zahteva veliko pisanja, veliko seznanjanja naših študentov, če naj res odigra v tem procesu vlogo zavestne, napredne subjektivne sile. Kako potrebna je taka vloga študenta v procesu reforme, nam postaja vse bolj očitno. Tu ne gre samo za principe vse večje demokratizacije naše družbe, kjer lahko tudi študent pove svoje mnenje, pač pa za nadvse pomembno vlogo enega izmed faktorjev v študijskem procesu, ki mora povedati svoje mnenje o zadevah, ki jih z reformo uvajamo, gre torej za širšo družbeno orientacijo študenta, ki bo še posebej potrebna takrat, ko bo končal študij in začel delati v praksi. Vse to pa ne prihaja samo po sebi. Potrebno je mnogo dela in prizadevanja, potrebno je mnogo družbeno politične in idejne vzgoje. Stanje na univerzi pa je še v mnogih primerih vedno tako, da tega ne daje v zadostni meri študijski program. Na tem področju je potrebno mnogo izvenštudijskega dela, ki si ga ne moremo zamisliti brez pomoči tiska.

Dejstvo je, da je zaradi tega nujno potrebno čimprej rešiti vprašanje rednega izhajanja Tribune. Potrebe in pogoji v Zvezi študentov so taki, da narekujejo tedensko izhajanje Tribune vsaj na 12 straneh. To je edina rešitev, kajti danes je Tribuna prostorno tako utesnjena, da nikakor ne more izpolnjevati svoje vloge. Teh 8 strani vsake tri tedne predstavlja Tribuno in tudi Zvezo študentov v zelo žalostni luči in skoraj nerazumljivo postaja, ko se študentski tisk po vseh univerzitetnih centrih razširja in se mu dajejo nove možnosti, prav pri nas utesnjuje in onemogča in samo zaradi tega, ker nekim ljudem ekonomsko ni interesantno. Mar ne bi kazalo pri vsej zadevi nekoliko pogledati tudi na politični moment?

Študentski tisk v Ljubljani je precej zaostal za vsemi drugimi univerzitetnimi centri v državi, če vzamemo v komparacijo stanje v Ljubljani z onim v Zagrebu in Beogradu, pa lahko ugotovimo, da je prav žalostno.

V raznih pogovorih se lahko sliši zaskrbljujoča ugotavljanja o stanju v slovenski publicistiki. Mnenja se gibljejo od stališč, da pri nas ni mogoče odkrito pisati o raznih vprašanjih, do tega, da bi bilo potrebno tako imenovane predstavnike »kritične« generacije in njihove Perspektive v kati zatreti. To so glasovi, mnenja in ugotavljanja. Ena in druga so ekstremistična in bolj škodujejo kot koristijo. Vsa ta ekstremna mnenja, in morda bi lahko dobili še mnogo podobnih, pa kažejo, da se na področju publicističnega naraščaja odpira zelo pomembno, še povsem nerešeno in menda tudi nereševano vprašanje. Gre za kadrovske vprašanje.

Normalno bi bilo, da bi mladi publicistični kader rastlel in se vzgajal na družbeni fakulteti, predvsem na filozofski in pravni. Ker dosednji rezultati reforme študija še niso dali nikakršnih takih ugotovitev, bo po vsej verjetnosti potrebno, da se začne ta kader načrtno in sistematično tudi glede materialne stimulacije, stипendij in podobnega, vzgajati v III. stopnji družbenih fakultet.

Še posebno vlogo bi morala tu odigrati katedra za filozofijo, umetnostno zgodovino, zgodovino, slavistiko, komparativno književnost, Institut za sociologijo itd. Vendar bo vse to, če bodo te institucije spoznale potrebo po takem kadru, precej dolgotrajen proces, ker bo potrebno pripraviti odgovarjajoče študijske programe in načrte, ki zahtevajo temeljitega pretresa.

Vendar kaže, da je vprašanje publicističnega naraščanja takšnega značaja, da ga bo treba že v bližnji prihodnosti reševati nekoliko pospešeno, če bomo hoteli v doglednem času zamašiti vrzel, ki je nadomada nastala. Tako pospešeno reševanje tega vprašanja si predstavljam tako, da bi združili teoretično napredovanje s publicistično prakso, tako da bi študentje, ki se bodo odločili za publicistično usmeritev že v II. stopnji, v podiplomskem študiju pa sploh, tudi aktivno sodelovali pri raznih revijah in časopisih, da bi si tako

pridobivali prepotrebno prakso. Pri tem bi bili vsekakor potrebni mentorji, ki bi tako praktično publicistično dejavnost po potrebi metodološko in tematsko usmerjali in vodili.

Pri tem pa naletimo na vprašanje revije, ki naj bi izhajala na univerzi in ki bi bila lahko zelo pomemben pripomoček za vzgojo publicističnega kadra. Taka revija danes ni potrebna samo zaradi vzgoje publicističnega kadra. Potrebna je tudi zaradi tega, ker se na univerzi pojavlja v zvezi z reformo in drugimi pojavnimi oblikami veliko takih vprašanj, jih analizirati in razreševati, pa ostajajo na žalost mnogokrat kar nerazrešena.

Da vprašanje pomanjkanja mladega publicističnega kadra, ki bi bil teoretično idejno in nazorsko tako pripravljen, da bi lahko dovolj suvereno konstruktivno in znanstveno pošteno razpravljal o vseh panogah našega družbenega razvoja, ni iz trte izvito, najbolj nazorno kažejo razmere v našem kulturnem področju, če lahko z enim pojmom označimo vsa prizadevanja na tem področju.

Družbeno upravljanje v vseh svojih pojavnih oblikah, formiranje novih humanih, socialističnih odnosov med ljudmi, formiranje novih etičnih principov, rast zavestne svobodne osebnosti, reforma celotnega sistema študija in še bi lahko naštevali, o vsem tem je potrebno spregovoriti ne samo v dnevnem časopisu, pač pa nekoliko bolj poglobljeno, z nekoliko večjimi znanstvenimi ambicijami. Vendar se tako na tak način zelo malo piše, zelo malo polemizira in razčiščuje poglede. Zgleda, kot bi bili skoraj indiferentni do vsega tega. In kdo, če ne mladi intelektualci, je bolj poklican, da govori o vsem tem.

Pri nas se dogaja, da nekaj ljudi, ki so se kar samovoljno in sami od sebe sklicali za »kritično« generacijo, sadi in razsaja v našem družbenem življenju na vseh področjih. Ni naš namen, da bi tu ugotavljali očetovstvo njihovega idejnega sveta, uboštvo njihovega abstraktno naplujenega leporečja in podobno. Bolj zanimivo je to, da zgleda, da so ti ljudje naredili korak naprej od predstavnosti neke kritične generacije, da so postali kritična ušesa in oči našega družbenega razvoja. Še bolj zanimivo je pa to, da jih nihče ne moti pri takem početju, nihče ne odgovarja na njihove ugotovitve. Nismo za politično ukrepanje, pač pa bi bilo pošteno, od vseh tistih, ki zmorejmo polemiko z vsemi njimi, da to v bližnji perspektivi tudi store.

Poleg te »kritične« generacije so pri nas vsaj še dve veliko bolj kritični, le da je ena že nekoliko utrujena, druga pa ali ni še povsem dorasla takim nalogam ali pa je nekoliko oportunistična. Vsekakor pa se zdi, da bo potrebno to vprašanje začeti v kratkem dovolj intenzivno reševati.

Asistent
Vili Merhar

NA UNIVERZO

Zdi se mi, da kadrovska vprašanja rešujemo preveč kampanjsko t. j. ob trenutni potrebi. Tak način reševanja kadrovskih vprašanj na vseh nivojih potrebo po strokovnih kadrih ne uresničuje zahtevo po zares sposobnih kadrih. Kampanjsko reševanje kadrovskih vprašanj nas zelo omejuje in v izboru niti ni demokratično. Zato se je potrebno preusmeriti na dolgoročno kadrovske politike, ki bo spremljala študenta od vpisa do diplome in eventualno še na delovnem mestu. Poskrbeti moramo za mlad kadrovske naraščaj, ki bo nastajal ob načrtnem dolgoročnem in obojestransko demokratičnem izboru. V specifični luči se nam kaže kadrovskega problema na univerzi in sploh v pedagoških službah zaradi relativno slabše materialne stimulacije teh kadrov. Na teh delovnih mestih pa je vprašanje zares usposobljenih kadrov najbolj pereče, ker le ti s svojo vzgojno nalogo vplivajo na kvaliteto bodočih kadrov. Investicije v ustrezno vzgojo teh kadrov ne bi smele biti omejene, ker le te na današnji stopnji zagotavljajo uspešno aplikacijo tehnologije in družbenega razvoja v našem gospodarstvu. Tukaj je potrebno zagotoviti masovnost, ker bo le ta zagotovila, da bodo naši pedagoški in znanstveni kadri kos nalogam, ki jih pred nje postavlja naš družbeni razvoj.

Drug problem, ki zahteva tudi obravnavo, je problem zaposlevanja diplomantov. Ne vem, če v zaposlevanju mladih, pa tudi starejših strokovnih kadrov, vedno sledimo ekonomičnemu načelu ustreznega strokovnjaka na ustrezno delovno mesto. Mislim, da bi moral vsak visokokvalificiran strokovnjak čutiti potrebo, da se zaposli na takšnem delovnem mestu, ki ustreza njegovi kvalifikaciji. To načelo pa se v našem gospodarstvu večkrat zaradi nepravilne ocenitve delovnih mest v pravilnikih o delitvi osebnih dohodkov ne ustrvarja. Naši delovni kolektivi še prevečkrat ocenjujejo delovna mesta po subjektivnih ocenitvah momentalne zasedbe delovnega mesta. Če je na določenem delovnem mestu visokokvalificiran strokovnjak, se na to delovno mesto gleda s tega stališča in s tem pojav sorazmernih visokih dohodkov na delovnih mestih, ki po težavnosti stopnji ne zahteva visokokvalificiranega strokovnjaka. Takšna orientacija delovnih kolektivov je z družbenega stališča nepravilna, ker povzroča regionalno nepopolno razmestitev visokokvalificiranih strokovnjakov v narodnem gospodarstvu. V večjih kulturnih in gospodarskih središčih opravljajo zaradi tega visokokvalificirani strokovnjaki opravila, ki bi jih lahko oprav-

V. KONGRESU ZŠJ

Za razumevanje pojma kreditiranja je potrebno poseči nekoliko nazaj in osvetliti vzroke, ki so pripeljali do tega, da smo začeli dokaj intenzivno razpravljati o tej obliki materialne pomoči za študij.

Hitrejši družbeni in gospodarski razvoj postavlja vse ostreje vprašanje po novih visokokvalificiranih kadrih, kajti vprašanja hitrejšega gospodarskega razvoja in vse večjih potreb po visokokvalificiranih kadrih ne gre ločevati. Pri vsem tem je logično, da so naše potrebe take, da zahtevajo proporcionalno, skladno vlaganje sredstev za nadaljnji razvoj gospodarstva in za reševanje potreb po visokokvalificiranih kadrih.

To so primarni motivi, ki pogosto kreditiranje. Prvotni koncept kreditiranja je torej temeljil na teh osnovnih motivih, ki smo jih imeli zgoraj. Ta koncept je predvideval, naj bi se krediti dajali pri bankah, brestu pa naj bi krije samo manipulativne stroške, doba vračanja kredita naj bi se raztegnila vsaj na 10 let, kredit naj bi se začel vračati šele po 2 letih službe, poleg tega so bile predvidene možnosti odpisa do 75 odstotkov, upoštevajoč pri tem študijski uspeh.

Tu se jasno kaže, da ne gre za pravi, ekonomski kredit. Poudariti je potrebno na tiste bistvene elemente tega kredita, ki kažejo njegov poseben značaj. Ta kredit ni ekonomski, pač pa bi ga lahko imenovali študentovski kredit. Poudariti je treba, da je bilo kreditiranje od vsega začetka postavljeno s tem namenom, da bi angažirali nova sredstva za razširitev materialne baze za študij. Štipendije pa naj bi se vedno ostale osnovna oblika materialne pomoči študentov.

Pojavne oblike kreditiranja, take kot so sedaj, kažejo povsem druge tendence. Po okrajih, komunah in podjetjih, so razumeli kreditiranje kot razbremenitev študijskih skladov, tako da bi s krediti obremenili študente. To seveda ni splošen pojav, ker v glavnem kreditov še ne uvažajo, kjer pa so kredite že uvedli, gredo v tej smeri.

Za ilustracijo bi navedli nekaj primerov: v celjskem okraju so uvedli kredite z argumentacijo, da je znanje kapital, ki ga družba nikomur ne more zastopati. (Iz zapiska seje, na kateri so razpravljali o kreditih). Podobne težnje pri uvajanju kreditiranja imajo tudi v nekaterih drugih podjetjih.

To nam kaže, da v tem primeru ne gre za angažiranje nekih novih sredstev, ki naj bi pomenila razširitev materialne baze in nove možnosti za študij, ampak samo za to, da se celotno breme prevzame študenta. V tem primeru so krediti popolnoma zgrešili svoj cilj in zahtevamo korekturo teh stališč in načina kreditiranja.

Drug primer, ki kaže dokaj nerazumljivo gledanje na kreditiranje, se je izoblikoval v združenju elektroindustrije Slovenije v Avtomaciji. Tu se pojavljajo tendence, ki kažejo na celovito miselnost. Dosedanji študijski sklad so spremenili v kreditni sklad. Morebitni odpis kredita je vezan na take pogoje, ki temeljijo na povsem subjektivnem ocenjevanju mladega visokokvalificiranega kadra. Kredit bi odpisovali šele po določenem času, takrat, ko bi nekaj vodilnih ljudi, ki imajo v rokah ključne položaje v podjetju, ki imajo zadostno mero rutinerstva in ne najboljše odnos do mladega naraščanja, milostno ugotovila, ali ima kandidata za odpis kredita pravičen odnos do podjetja in ali je dober strokovnjak. Pri tem moramo poudariti, da so pogoji za ocenjevanje, kot dober strokovnjak, pravičen odnos do podjetja in podobno, lahko povsem individualnega značaja nekaj ljudi, ker so preveč relativni. Štipendisti teh podjetij so že sedaj povsem upravičeno zaskrbljeni nad vsem tem.

Ti dve ilustraciji nam kažeta, da ne gre za pridobivanje novih sredstev za vzgojo mladega kadra, ker se dogaja, da študijske sklade spreminjajo v kreditne, s čimer se nikakor ne moremo strinjati.

Dosedanja praksa kreditiranja v Sloveniji nam je pokazala najbolj negativne strani in ozko lokalistično gledanje na problem finan-

Rudi Šimac

Štipendije naj ostanejo osnovni sistem

siranja študentov pri študiju. Po vsem tem lahko ugotovimo, da ima kreditiranje, tako kot se pojavlja ponekod, bistveni nedostatek. Kreditiranje ne pomeni razširitve materialnih možnosti za študij, kar je predstavljalo osnovni motiv za uvajanje kreditiranja. Mnenja sem, da se to dogaja zaradi tega, ker nismo v republiškem merilu prišli do nekih načelnih stališč za uvajanje kreditiranja, ki bi predstavljala enotne principe za reševanje tega problema v okviru celotne republike. Dogaja se nam, da se to vprašanje rešuje povsem lokalistično, z vidika trenutnih materialnih zmožnosti gospodarskih organizacij, komun itd. Naslednji vzrok te slabosti je ekonomskega značaja. V republiškem merilu doslej še niso bila zagotovljena finančna sredstva, ki bi razrešila materialno bazo študija in zagotovila fond za kredite, kar je bilo storjeno na primer v LR Srbiji. Drugo, kar moramo poudariti in imeti pred očmi je to, da sistem kreditiranja kot tak, da je možnost za skrajno ekonomsko razpolaganje s sredstvi, ki se ob ozkem ekonomističnem gledanju lahko spreverže v preveliko obremenjevanje študenta in zoženje že ustvarjene materialne baze s študijskim sistemom.

Ko pregledujemo možnosti za uvajanje kreditiranja kot dodatnega sistema k štipendijam, bi hotel poudariti naslednje: štipendijski sistem v Sloveniji je zelo razširjen, saj zajema okrog 50 odstotkov študentov, tudi višina povprečne štipendije je približno osnovnim izdatkom (hrana, stanovanje). Vedno smo poudarjali, da ima štipendijska politika gotove slabosti, toda mnenja sem, da se lahko te slabosti popolnoma odpravijo s sanacijo samega štipendijskega sistema. To pa nikakor ne pomeni, da smo proti kreditiranju. Mi smo za kreditiranje, toda tako, da kreditiranje ne bi spravljalo študenta v tako odvisnost, ki bi lahko zavirala njegov nadaljnji razvoj in da to kreditiranje ne bi študenta preveč obremenjevalo. Po vsem tem je dokaj logično, da je potrebno za kreditiranje zavzeti osnovna načelna stališča, ki bi bila v skladu z že omenjenimi principi, da je nujno, da se dajejo krediti preko republiške banke, kjer bo zagotovljeno tako družbeno nadzorstvo, ki bo omogočalo vsakršne lokalistične ozkosti.

Pri graditvi kreditnega sistema se moramo zavedati tudi tega, da naj ta sistem funkcionalno raste iz naših potreb in naših družbenih zmožnosti, predvsem ekonomskih, kajti le tako bo lahko zadostil vsem tistim načelom, ki nam ga narekujejo.

Ob zaključku bi hotel poudariti, da se pri razpravah in morebitnih konkretnih akcijah za uvajanje kreditov ne smemo naslanjati samo na izkušnje v tujini. Krediti v tujini so nastajali iz popolnoma drugih družbeno ekonomskih pogojev. Taki krediti, kot jih hočejo uvajati ali jih že uvažajo nekateri pri nas, so možni le v drugih razvitejših ekonomskih pogojih. Zavedati se moramo, da bi krediti v naših pogojih, ko so začetni osebni dohodki mladega inteligenta precej nizki in bi morali uvajati kredite pod ugodnimi pogoji, v takih pogojih bi torej predstavljali krediti precejšnje breme za družbo. Zdi se nam, da je treba upoštevati, da začena študent, ko konča šolanje, življenje praznih

rok, in bi prav gotovo ne zmogel neugodnega kredita. Navadno se dogaja, da se znajde študent, ko zaključí šolanje v položaju, ko mora vzeti še potrošniški kredit.

Kredit, tako kot si jih pri nas zamišljajo po nekaterih gospodarskih organizacijah in komunah, so nevzdržni iz dveh razlogov. Zdi se nam, da za enkrat družba še ne razpolaga s tolikšnimi sredstvi, da bi lahko pod ugodnimi pogoji ustvarila nove kreditne

Janez Kocjančič

Družbeno upravljanje na univerzi

Sistem družbenega upravljanja na visokošolskih zavodih se je utrdil in zelo razvil. Tako je stanje na vseh visokošolskih zavodih v državi in prav tako tudi na ljubljanski univerzi. Toda zaradi obširnih nalog, ki so jih in jih še morajo opravljati družbeni organi,

zaradi nujnosti rešitve nekaterih zadev, ki jih sproti prinaša razvoj našega gospodarskega in družbenega življenja sploh, ki se nujno odraža tudi na delo na univerzi, prihaja čisto do neskladnosti, do počasnosti in reševanja, do neelastičnosti, do obremenjevanja univerzitetnih in fakultetnih svetov s konkretnimi vprašanji ali pa – kar je gotovo najslabše – da tega, da se nekatera vprašanja – sicer manj važna – a včasih za poedinega študenta zelo občutljiva, sploh ne rešujejo.

Univerzitetni svet in fakultetni svet, torej z zakonom določeni organi družbenega upravljanja, so se utrdili in res močno vplivajo na splošno politiko visokošolskih zavodov, saj so poleg drugega eden izmed temeljnih pobudnikov in organizatorjev študijske reforme.

Njihov delež v izvajanju učne reforme je izredno bogat, naravnost neprecenljiv. Po drugi strani pa je še kopica problemov, ki bi jih lahko reševali družbeni organi v okviru manjših organizacijskih in študijskih enot, torej oddelkov in letnikov, boljše, hitreje in z večjim upoštevanjem dejanskih potreb. Nujna bi bila decentralizacija sistema upravljanja na univerzi in zato predlagam ustanovitev organov družbenega upravljanja na oddelkih ter razširitev pristojnosti svetov letnikov, ki so danes še vedno zgolj posvetovalni organi, nekatere, na primer na arhitekturi, pa jih sploh še ni, oziroma so izenačeni z odbori letnikov.

Svete letnikov sestavljajo predavatelji in izvoljeni predstavniki študentov, torej tovariši, ki so nedvomno najboljše seznanjeni z izvajanjem študijske reforme in z vso drugo problematiko v osnovni študijski in organizacijski enoti, v letniku. Zato bi prav oni najraje in tudi najpravišeje spremljali delo v svojem letniku, delali manjše dopolnitve in spremembe v vsebini učnih predmetov, dajali posameznim študentom socialno-ekonomske podpore in predlagali prioritete, oziroma vrstni red za dodeljevanje mest v študentovskih domovih študentom letnika, dalje bi se dogovarjali in organizirali ekskurzije in reševali še vrsto podobnih konkretnih vprašanj. Hkrati pa bi sveti letnikov morali razpravljati tudi o širših vprašanjih, kot so na primer izvajanje študijske reforme v letniku, spremembe učnih načrtov in vprašanja v zvezi s profili diplomantov vseh treh stopenj in njihove vključitve v prakso po uspešnem zaključku študija. V teh vprašanjih bi sveti letnikov nedvomno lahko dajali svoje koristne sugestije in predloge tako svetom oddelkov in fakultetnim svetom, kakor tudi vodstvom oddelkov in fakultetnim upravam, ki bi tako dobili gotovo konkretne in koristne materiale za svoje delo. Če hočemo to doseči, mislim, da je nujno, da se pristojnosti svetov na drugi strani pravno razmerje, tako da se bo okreplila vloga svetov letnikov.

Sistem družbenega upravljanja na visokošolskih zavodih mora postati elastičnejši in se mora dosti bolj prilagoditi konkretnemu stanju in potrebam. Zato menim, da je njegova prva naloga, da se razširi in afirmira tudi navznoter in da kot tak vpliva na visokošolski študij in pripravo kadrov z visoko-

sklade. Postavlja se tudi vprašanje, kako bo študent vračal tolikšna sredstva. Zdi se nam, da bi moral sistem kreditiranja predstavljati le dopolnilno obliko materialne pomoči za študij.

Priporočljivo bi bilo, da se vsi, ki se ponekod prav iz nerazumljivih vzrokov zavzemajo za kreditiranje, nekoliko razmisli o slabosti pri štipendiranju: mi menimo, da se dajo vse te pomanjkljivosti odpraviti.

šolsko izobrazbo za njihovo čim uspešnejšo vključitev v družbeni in gospodarski razvoj na njihovih bodočih delovnih mestih.

Drugi problem, na katerega bi rad opozoril, je sodelovanje zastopnikov prakse v organih družbenega upravljanja.

Mislim, da lahko ugotovimo, da so tovariši iz prakse v organih družbenega upravljanja vsaj v tej prvi dobi reforme študija tem izredno pomembnih družbenim nalogam posvetili precej pozornosti. A vendar se srečujemo z nekaterimi dejstvi, ki jih mi študentje ne moremo razumeti in tudi ne moremo sprejeti, saj smo prepričani, da so ta dejstva v nasprotju z razvojem našega gospodarstva, v nasprotju z zahtevami naše družbe. Če analiziramo na primer stanje v našem gospodarstvu, ugotovimo, da bi potrebovali ogromno število strokovnjakov z višjo izobrazbo, sedaj pa, ko prva generacija končuje študij na prvi stopnji, lahko ugotovimo, da je praksa zanje čudovito nezainteresirana. Naj ilustriram svojo trditev le z nekaterimi podatki. Metalurška in kemična industrija sta kar odkrito izjavili, da ustreznih diplomantov prve stopnje ne potrebuje, na fakulteti za elektrotehniko štipenditorji pravijo, da ne vedo, kam bi z diplomanti prve stopnje, na strojni fakulteti sploh ni štipendij za prvo stopnjo, na ekonomski je po naših podatkih samo ena in tako naprej. Podobni problemi so na vseh fakultetah, razen na filozofski, kjer se zaradi velikih potreb po prosvetnih kadrih lahko zaposli tako rekoč vsakdo, kdor se le hoče. Da se bo stanje izboljšalo, je nedvomno potrebno premagati celovito visokoizobraženih kadrov, odpraviti nepravilen odnos do kadrov s srednjo in višjo izobrazbo ter mnogo bolj angažirati prakso pri sestavljanju učnih programov in pri formiranju profila diplomantov vseh treh stopenj.

Vsako letošnje omaloževanje in začasno odlaganje tega problema je škodljivo, saj bo še v ostrejši meri izbruhnil prihodnje leto. Prav tu bi morali najti po mojem mnenju svojo pomembno vlogo zastopniki prakse v organih družbenega upravljanja na univerzi, ki bi morali po eni strani družbo stalno obveščati o dogajanju na ustreznih fakultetah, tako da bi se v praksi o tem razpravljalo in sklepalo, po drugi strani pa bi morali res neprestano skrbeti, da bi se zahteve prakse, ki bi se v tej diskusiji nedvomno jasno pokazale, tudi pravilno in pravočasno odražale v učnih načrtih. Le tako bo družba dobila po končanem študiju res strokovnjake, kakršne rabi in le tako bo zamisel trostopnjanskega univerzitetnega študija dobila adekvatno potrdilo v praksi.

Družbena skrb za čim večjo in čim hitrejšo vzgojo kadrov v višjo in visoko izobrazbo bi se morala po mojem mnenju v še večji meri odražati tudi v štipendijski politiki. Štipendijska politika ima danes vrsto anomalij, katerih najvernejši obraz je socialni sestav štipendistov na ljubljanski univerzi. Od štipendistov, ki študirajo na ljubljanski univerzi, izhajajo namreč večina iz uslužbenških vrst, pa čeprav taka štipendijska orientacija nima potrditve v socialni strukturi prebivalstva naše republike. Do te anomalije prihaja po mojem zato, ker so sedanje štipendijske komisije sestavljene predvsem tako, da širši družbeni interesi niso dovolj upoštevani. Čeprav nimam podatkov, kako je rešeno to vprašanje v drugih visokošolskih zavodih v drugih republikah, sem prepričan, da je stanje precej enako. Zato predlagam ustanovitev širših družbenih organov za nadzor nad štipendijsko politiko, ki naj bi jo sestavljali predstavniki SZDL, študentovskih pokrajinskih klubov, ljudske mladine in štipenditorjev. Ti organi, ki naj bi se po mojem mnenju ustanovili v komuni in okraju, bi lahko iz aspekta širših družbenih potreb delali analize kadrov in potreb po njih ter nadzorovali konkretno izvajanje štipendijske politike, na to pa bi z argumentirano in prepričljivo svojih priporočil vplivali na štipenditorje tako, da bi bile odpravljene sedanje napake in bi tako tudi na tem področju prišlo do izraza družbene koristi.

MLADE KADRE

ljali nižje kvalificirali, medtem ko je v gospodarsko nerazvityh komunah in področjih situacija obratna, kar po drugi strani zaviralno vpliva na gospodarski in družbeni razvoj v teh področjih. Zato bi bilo potrebno v program dela organizacije ZŠJ vključiti tudi nakazano problematiko.

V povezavi s to problematiko pa je tudi vprašanje strokovnega uveljavljanja mlajših kadrov, ki naletijo na svojih delovnih mestih ob nastopu v službo večkrat na mačehovski odnos svojih predpostavljanih praktikistov, ki očitajo mlademu strokovnjaku nespособnost pri opravljanju določenih praktičnih del, v katerih so le ti zaradi dolge prakse bolj izurjeni. Vplivati moremo tudi na ta problem in si prizadevati za pravo mentorsko nesebično pomoč starejših kadrov mlajšim, ki še nimajo ustreznega praktičnega znanja. Uveljavljanje mlajših pa je eden od pogojev, ki ga naj uveljavlja preko drugih družbeno političnih organizacij.

V zvezi s tem se poraja tudi problem premajhne publicistične dejavnosti, znanstvenih dognanj. Ta problem bi imenoval kar »intelektualni monopolizem«, ki prav tako zaviralno vpliva na uspešno aplikacijo vseh znanstvenih dognanj oz. zožuje število usposobljenih

strokovnjakov na določenem področju. To majhno število strokovnjakov, pa ne more opraviti vseh potreb v našem gospodarstvu, kar zavira razvoj. Publikacije, kot neposredno napotilo reševanja določenih vprašanj usposobljenim kadrom na vseh nivojih, bi bile uspešno navodilo pri reševanju določenih konkretnih nalog. Predvsem pa velja to za visokokvalificirane kadre, ki so obremenjeni z operativnim delom in ne morejo slediti vsej literaturi o določenih problemih, ali pa jih pri tem delu zavira neznanje jezika. Naloga univerze bi morala biti v pospešeni tovrstni dejavnosti. S tem pa bi večkrat tudi odpadla potreba po tako zelo dragem tristopenjskem študiju, ki problem saj kolikor se tiče praktične aplikacije teoretičnih spoznanj, ne rešuje v zadostnem obsegu in intelektualnega monopolizma ne odpravlja. Potrebno je, zasledovati tiste oblike izobraževalnega in intelektualnega dela, ki bodo imele trenutno kar največji uspeh – pogoj za uspeh pa je masovnost, masovnost proučevanja pa bomo dosegli z nadaljnim izobraževanjem naših visokokvalificiranih kadrov na delovnih mestih. Zanje je potrebno zagotoviti dovolj literature, kar terja od znanstvenih delavcev predvsem njihovo publicistično dejavnost.

Šport družī študente

Letos je študentska organizacija iz Grenobla v Franciji že sedmič zapored priredila s pomočjo Mednarodne študentske zveze iz Prage mednarodni študentski smučarski kamp. V njem so se koncem januarja zbrali študentje iz Zahoda in Vzhoda, ki so preživeli skupaj dva tedna na smučanju, se medseboj spoznali in pogovorili o svojih problemih.

Program našega bivanja v Franciji je že več let enak. Najprej kratek ogled Grenobla, potem obisk v destileriji »Chartreuse« v bližnjem Voironu in ogled tovarne smuči — tokrat »Rossignole«. Naslednji dan — enodnevni smučarski izlet na St. Pierre de Chartreuse — na 1300 metrov nadmorske višine vozimo skoraj več po travi in kamenju kot po snegu. Ob vrnitvi v Grenoble hitimo kupovat »kofix«, da zacelimo poškodovane smuči. Zvečer sprejem v študentskem domu — sedmi mednarodni smučarski kamp študentov se je tudi uradno pričel.

Naslednji dan se z avtobusom peljemo v Deux Alpes, 80 kilometrov oddaljeni zimski športni center, ki tokrat že sedmič nudi svoje gostoljubje pisani družbi študentov. Če natančneje pogledamo po avtobusu lahko naštejemo 19 narodnosti, kljub temu, da so politiki krepko posegli med nas.

Precej se razlikujemo tudi po smučarskem znanju.

Suzanne iz Južne Afrike bo tokrat sploh prvič stopila na smuči. Zaskrbljeno se ozira na bližnje hribe. Tudi mi štirje Jugoslovani smo precej zaskrbljeni in se sprašujemo, če bo ta muhasta zima vsaj 1600 metrov visoko nasula dovolj snega. (Nismo svojih smučī na tomboli zadeli.)

Japonec Takuo se hvali z umetno snežno poljano, ki so jo postavili v Tokiu, za katero smo tudi pri nas zvedeli iz časopisov. Pravi, da pa imajo tudi na gorah sneg.

Američanka Sarah iz Texasa je šele med študijem v Grenoblu pričela smučati, vendar je izkoristila vsak prosti

dan. Žaj ji je, da doma v Texasu ne bo mogla na »dilce« — daleč naokrog ni snega.

Anatol iz Moskve se pritožuje, da ne mara golih snežnih planjav. Pri »njih« na Uralu in drugod je smučati po goz-

V prihodnji številki berite reportažo s študentskih smučarskih tečajev.

dovih znatno lepše.

Po namestitvi v hotelu seveda še en sprejem. Počasi prebijemo jezikovne in politične meje, železno zaveso in podobne reči. Skoraj ne zavedamo se, da smo v državi, ki ima na grbi alžirski problem in OAS.

Naslednje jutro — sneži. Za nas, ki smo lačni snega — nobena ovira. Sprva se kar ne moremo odločiti za eno od 10 vzpenjač. Po prvih dnevih že vemo: dopolne Vallee blanche, popoldne Belle étoile in Cretes. Seveda tudi zaradi sonca. (Naši potemneli obrazi — važen adut ob vrnitvi domov!)

Ker sem še precej potreben smučarskega znanja se napotim v smučarsko šolo. Stiri ure na dan vozimo, padamo, oziroma osvajamo francosko smučarsko tehniko. Po nekaj dneh smo že zreli za poskus — na izpitu dokazati, da lahko napredujemo v višji razred. Tudi tekmovalanje v slalomu je na sporedu. Vsa mednarodna družčina — brez prevelikih ozirrov na znanje — seveda tekmuje. Naša dva — (medtem smo se že bolj spoznali in spoprijateljili): Rus Anatol in Avstrijec Michel — sta prehitela celo predvozače. Velika katastrofa za celo naselje. Naš Franjo se je uvrstil na tretje mesto in prijetno presenetil tudi nas, ostale Slovence.

Vreme se je ustalilo in škoda je za-

pravljati čas v šoli, kjer se le dvakrat do trikrat spustiš do kraja navzdol — torej pričnem po svoje. V osmih minutah 500 metrov višje, nato hitro dol in spet gor. Proga meri skoraj dva kilometra. Pri vzpenjači nobene vrste, saj je delavnik.

Zato pa je ob nedeljah slabše. Takrat pa se ponovi slika, ki jo poznamo iz Kranjske gore. Vrste, vrste, še in še smučarjev. Na parkirnem prostoru 42 avtobusov, ostalo osebni avtomobili, ki stijo še vzdolž dva kilometra dolge ceste na obeh straneh drug zraven drugega. Promet nemogoč do petih popoldan.

Pred to množico se umaknemo na bolj neprimerne terene. Spoznavamo tudi nevarnosti smučanja. Nevaren padec smučarke, ki se je kotalila skoraj sto metrov po poledenem pobočju nam vcepi skoraj preveč previdnosti. Mnogi

izberejo zato dolga prečenja po globokem snegu.

Spet je na vrsti tekmovalanje — tokrat slalom. Zdaj se predvozači potrudijo. Anatol in Michel jih ne moreta prehiteti. Za izredno dobro uvrstitev si 16 študentov pridobi naziv »Chamois de France« in lepo značko — med njimi Andrej in Franjo.

Francozom gre to-le zmagoslavje avstrijske tehnike na njihovih tleh že precej na živce, zato pokličejo iz Grenobla okrepitev, ki resda zmagaajo, a nam ne uničijo razpoloženja.

Smučarski kamp gre h koncu. Precej smuči je že odslužilo. Tudi Elanove »metalice« niso nezlomljive, je dokazala praksa. In to skoraj na ravnem, pri najbolj nedolžnem padcu.

Ostalo nam je še nekaj časa za zabavo. Priredimo šaljivo tekmovalanje v parih. Morje smeha vzbujamo med ostalimi smučarji s svojimi »specialnimi« kostumi. Najbolj domiselna sta bila oba Avstrijca, vsi fotografi tekaajo za njima.

Eden zadnjih večerov je. Vsi že mislimo, da je smučarski kamp tokrat minil brez nesreče, ampak tradicija se je obdržala: ena zlomljena ženska noga, letos Barbara iz Hamburga. Seveda sledijo avtogrami na mavčni ovoj. Na dan pride še zadnji stekleni kos naše folklore — in v veselem razpoloženju si obljublamo, da se še srečamo.

Vabila v razne kraje dežujejo z vseh strani: v Češkoslovaško, Nemčijo, Italijo, na podoben kamp — le poleti — v Bolgarijo ob Crnem morju, v Jugoslavijo — na Pohorje. Franjo je uspelo pridobiti šest fantov, da obiščejo Slovenijo in gredo na smučarski tečaj mariborskih študentov na Ribniško kočo, kljub temu, da ni žičnic. (Celo dvakrat so ponovili vprašanje in prejeli negativen odgovor: ne, žal še ni žičnic.)

Zapustili smo Grenoble. Poslovili smo se od prijateljev, s katerimi smo preživeli dvanaest dni na snegu. Ni bilo samo smučanje, čeprav je bilo že to precej, spoznali smo, da smo mi mladi — kljub vsemu svetovnemu dogajanju — dobri prijatelji, da bomo morda kasneje uredili posvoje svet. Kako, pa že vemo, to srečanje je to pokazalo.

NOVICE IZ ZŠŠO

Novice so resda lahko dobre ali slabe, vendar kdor se dlje časa ukvarja s študentskim športom pri nas, ve, da tu prevladujejo slabe; še posebej, kadar je treba izpolniti obljube študentski športni organizaciji. Tako tudi tokrat.

Znano je, da je večina kandidatov za državno smučarsko reprezentanco, ki bo nastopila na bližnjih študentskih zimskih športnih igrah (drugi del Univerziade) v Villarsu v Švici, z Ljubljanske univerze. Zato je prav naša organizacija prevzela skrb za priprave naše ekipe.

Pri prvih dogovorih s predstavniki Smučarske zveze nam je bila obljubljena vsa pomoč. Seznanili smo jih tudi z natančnimi datumi tekmovalj, da bi lahko vskladili nastope doma in v inozemstvu.

Dobili smo soglasje, da nas bodo na Univerziadi zastopali res najboljši naši smučarji-študentje, ki bodo lahko (kot pred dvema letoma v Chamonixu) posegli v borbo za uvrstitev pri vrhu.

Pred kratkim pa smo izvedeli, da bo državno prvenstvo v smučarskih tekih prav v času, ko bodo študentje tekmovali v Švici. Kljub zagotovitvi tovariša

Mike Tripala, predsednika Zveze športov Jugoslavije (dal ga je predstavniku ZŠŠO med nedavnim kongresom Zveze študentov) da bo posredoval v korist študentske ekipe — so iz Smučarske zveze Jugoslavije sporočili, da tekači ne morejo na pot. Tako bodo odpotovali le: Lakota, Jamnik in Fanečlova, skakalca Eržen in Oman ter drsalka Andree Nataša in Peršin.

Letos državnega študentskega smučarskega prvenstva — ne bo. Od sedmih jugoslovanskih univerzitetnih središč sta svojo udeležbo priglasila le Rljeka in organizator — Ljubljana. Po petnajstletni tradiciji bo propadlo meduniverzitetno tekmovalje, ki je v zadnjih letih pokazalo že lep napredek smučanja tudi v ostalih univerzitetnih centrih.

Zakaj se ostale ekipe niso prijavile ne vemo. Pomanjkanje denarnih sredstev? Tega ne moremo upoštevati, saj potni stroški do Kranjske gore ne morejo biti preveliki. Tudi bojazen za slab plasma ni opravičljiv razlog, saj se tekmovalci v »B« razredu lahko enako pravno merijo z Ljubljancani. — Kaj torej?

Obveščamo, da je prvenstvo univerze v smučanju preloženo na kasnejši datum.

Kako smo počitničkovoali

Joahim

menjal dudo s srobotom. Pozneje sem s srobotom predsedal na čike in iz čikov na cigarete. Po tem vprašanju še danes sedam, saj če je le prilika, predsedam iz svoje škatle Morava na Filter mojih prijateljev.

Sedam pa tudi, kot sem že v predstojajočih vrsticah omenil, s fakultete na fakulteto. Tako je to. Vzrok je zdaj ta, zdaj oni. Ko sem bil prvič bruc, me je Katja prav pošteno našajbala in zato sem predsedal. Kasneje sem to delal predvsem iz klimatsko-mentalnih razlogov.

Sem zelo izobražen človek.

Do sedaj sem poslušal že celo vrsto najrazličnejših predavanj, ki so me usposabljala za različne nagibe in poklice.

Med drugim sem poslušal tale predavanja. (Našel bom samo nekaj najzanimivejših in tistih, na katerih sem se res lepo študijsko uveljavljal.)

Poslušal sem: predavanja, ki so obravnavala rejo jesenskih mravelj, gibanje asteroidov in sestavo betona, višjo in čisto matematiko od 1 do višje in čiste matematike 1,000000000..., uvodna predavanja iz psihoanalize, probleme vulkanskih področij na Tihem oceanu in uvodna predavanja iz modernega slovenskega kubizma, delček stvari od Trubarju in Čekspira in še kaj.

Pri mojem sedlanju sem imel velike težave. Sedlanje je plod razmišljanja, jaz pa tako nerad mislim in tudi če nič ne mislim, moram potem dolgo počivati.

Letos sem prišel do zaključka, da ne bom več sedlal. Iznašel sem namreč sistem, s katerim se bom lahko preživljal v globoko starost. Sistem je zaščiten na patent-komandi in ga dovolim uporabljati samo onim, ki ga odkupijo po uradno-pravni poti.

Sistem je takle: vzameš dinar in zbereš dve fakulteti, ki so ti najbližje. Eno označiš s cifro, drugo z mož. Kamor se dinar obrne, tja pojdeš.

Sistem bi uporabljal tudi jaz, vendar se mi dinar vedno postavi — KONCI.

Ne davno sem sklenil, da bom svoje prve počitnice na univerzi prebil v delu. Sem študent, kar dokazujem s tem, da vsakemu pomolim svoj indeks pod nos. Zelo sem vesel, ker sem študent. Pot mojega ustvarjanja gre strmo navzgor. Odločil sem se namreč za umetniški poklic, žrtvoval bom svoje delo in življenje ljudem. Že takoj, ko sem prišel v slovenske Atene, sem imel v časopisu objavljeno prvo prozo. Začel sem sicer skromno, na oglasni strani, kjer sem objavil tekst za sobo. Res da nisem dobil honorarja in tudi sobe ne, bila pa je to za mene velika vzpodbuda.

končujejo na -ati in -ova. Potem te besede nalagam na konec verzov in tako dobim sijajne rime. Napisal pa sem tudi nekaj pesmi brez rim. Te so nad vse globoke, kažejo na kompleksno zapletenost bivanja, so izpoved in zapoved. Te imam zelo rad.

Svoje izdelke sem pokazal svojim najboljšim prijateljem in moji Lauri. Rezultat je bil čuden, še danes ga ne morem prav razumeti. Zgodilo se je namreč tole:

1.) Prijatelj Janez, s katerim sva skupaj stanovala, se je odselil domov in opustil študij.

2.) Moj mecen (pisatelj kranjski) pa je bil nasprotno zelo navdušen. Obljubil mi je založnika za 12 zbir in še za kakšno komedijo povrh.

3.) Moja Laura, ki je vedno govorila, da me nosi Luna, je izjavila neki svoji prijateljici, da me od sedaj naprej premešča na Mars ali pa celo v drug sončni sistem.

Ob vsem tem sem sklenil, da se bom še bolj potrudil. Zadal sem si nalogo, da napišem vsak dan nekaj pesmi (od 15–20), ki jih bom potem v mesečnih spomladanskih nočeh prebiral.

Sklenil pa sem tudi, da se začnem ukvarjati z glasbo.

Napisal bom koncert za patetični klavir in sifonarko.

Počitnice so zato, da počivamo. Tudi jaz imam rad počitnice. Sploh pa imam počitnice zelo rad, če ne najraje. Tako rad počitničkujem, da se mi kar mlo stori, če pomislim na to.

Torej: predno sem odšel, sem pobral svoje in ne-svoje stvari in odšel s fakultete. Predhodno sem se še prijavil za izpit, ki sem ga delal že dvakrat in pol in sem zanj pravi izvedenec, čeprav nekateri trdijo obratno, predvsem moj oče, ki pa nima za to dialektične podlage in sploh ne razume problematike fakultetnega in izvenfakultetnega udejstvovanja njegovega sina, ki sem jaz. Prijavil sem se torej za izpit in ker vsak izpit zahteva predhodne bralne vaje (ob dobrem vremenu pijače), sem s seboj vzel tudi nekaj bralnih zadev, ki se tičejo mojega izpita.

Sicer pa moram pojasniti problematiko tega izpita. Dvakrat nisem hotel odgovorjati, ker mi je bilo nekako pod častjo, tretjič pa sem na polovici izpita odšel na toaleta, da bi se podrobneje informiral o neznansko čudnem vprašanju, ki ga je naperil vame profesor. Ko sem tako pol urice preždel na toaleti in se dodobra informiral o vprašanju (imel sem neznansko dobro knjigo, to sem ugotovil šele tam), sem šel nazaj v izpraševalnico. Tam pa ni bilo nikogar več, tako sem delal izpit dvakrat in še to polovičko.

Odšel sem torej domov.

Na postaji me ni nihče čakal. Doma mi je oče povedal, da sem nemaren pik as in da sumi, da nič ne študiram. Najhitreje sem odšel v posteljo in zaspal. Sanjal sem.

Prihajam v fraku na fakulteto. To sem jaz, si pravim in ker nisem v to še posebno prepričan, se gledam v okna. Res, jaz sem. Bravo, kako ponosna hoja. Lev, si rečem.

Vratar mi uslužno odpre okno in po tem sklepam, da me zelo spoštuje. Ostale spušča namreč skozi vrata.

Pelje me v sobo, kjer se vsedem v fotelj in čakam profesorja. Ko mine akademska četrt, pride. Vsede se na lesen stol s tremi nogami in nestrpnost se pozibljuje.

»Kaj pa znate?« me boječe vpraša. Boji se, da me ne bi užalil. Jaz pa: se jekleno nasmejem in potegnem iz rokava fraka pildke od taroka.

Vržem jih na mizo. Ukažem igro. Jaz igram za dva, ker več znam, profesor pa za enega. Igram hitro, kar se le da.

Profesor si briše pot s čela in njegov pogled prosi za usmiljenje. Jaz pa sem vztrajen in trd.

»Valat,« zakličem.

Profesor postaja mikroskopsko majhen, bojim se, da mi ne uide, saj je limitiral v nič.

Predenji sem potisnil listič in ukazal deset pik. Profesor jih hoče napisati, vzame pero, zavijti rokave, tedaj pa... zbudim se.

V sobo je prišel oče.

»No, le vstani. Knjigo na mizo, lump, pa študiraj,« pravi.

Vstanem, molče.

Oblečem se, oblečem belo srajco, nataknem si blef-očala in se spravim nad torbo, ki sem jo prinesel s seboj. Za menoj stoji oče in me gleda. Odprem jo.

Groza. Prav na vrhu so pildke od taroka, ki se razsujejo po sobi. In vedno več jih je. Knjig pa nikjer...

Naslednje dni sem študiral po pameti, to se pravi, brez bralnih pripomočkov. Veliko sem razmišljal in ko je prišel dan za izpit, sem zjutraj pogledal na uro. Bilo je pol sedmih. Se pol ure, in oditi mi je, sem si rekel.

Eh, pa nič, sem pomislil. Prvo je ZDRAVJE. In zaspal sem.

Absolventka sem že vrsto let. Zadnje leto me že nihče več ni pogledal. Mislija sem, da sem za vedno tuč. Pa je končno le prišel, moj on. Pobral me je s podstrešja, kamor sem se zahtekla pred navalom predmetov, ki so vsi v hiši bruci in to zelenkasto-zeleni. Tako sem se le rešila pozabe in ponovno sem zaživela. Kar na pol pijana sem bila, ko me moj on doobra namazal in prelakiral. Potem me je nekega dne zanesel na sonce in že sva jo mahnila na Veliko planino. (Na poti sem videla nove modele, toda vsi so bili še neizkušeni in veselila sem se, kako jih bom nesla za nekaj svojih dolžin.) Na Veliko planino sem šla zelo rada. Tu sem najprej končala malo pedagoško smuke in potem še višjo, nakar sem šla v Kranjsko goro na pravi faks, toda ostala sem absolutent, kajti nikoli nisem imela prave prilike.

V nekaj urah smo bili pri bajtah. Padla sem na tla kakor sem dolga in široka. Moj on je namreč med potjo iz rekreacijskih razlogov pupcal slivovko in zato je bil na vrhu srečen, da me je lahko odvrzel.

Pa vendar sem bila vesela. Upala sem, da bom imela tokrat priložnost in da bom na snegecu diplomirala.

Pa sem ležala pred bajto cel prvi dan. Nihče se me ni dotaknil. Prav hudo me je zeblo. Moj on je namreč povabil v bajto lepo ono, ki jo je snel nekje med potjo. (Seveda, iz rekreacijskih razlogov). Drugi dan me je vzel malce pod noge, toda menda ga je zeblo v jeklenke in zopet me je odvrzel.

Že sem se hotela dokončno prelomiti. Videla sem, da mi bo ušla prilika, da se izkažem kot absolutentko-diplomantko. Pa sem se premislila. Ko sem tako teden dni preležala pred vrati in poslušala šepetanje v bajti, sem sklenila, da predsedam in pojdem za artikulirano babico, saj se bom tako lahko v najbližji prihodnosti iskazala. Kaj bi čakala na sneg v prihodnjem februarju.

Mar ne?

Počitnice porabimo predvsem zato, da temeljito razmislimo o nesmoternosti študija, ki smo ga preteklo jesen izbrali. Rezultat takih razmišljanj je sedlanje, kakor to imenujemo. Sedlali so že stari Rimljani in Aleksander Veliki je z ubitega konja vedno predsedal na živega. Sedlali so tudi v srednjem veku, le da s pomočjo škripcev, kajti viteška oprava je bila težka. Danes sedlamo lažje, saj je za to potrebna samo privolitev sedlajočih osebe in nekaterih forumov v administraciji.

Tudi jaz sem v tem smislu zelo živahen. Že v zgodnjih letih sem sedlal. Moje prvo sedlanje je bilo, ko sem za-

Cel dan sem preždel nad časopisom in bral svoje vrstice.

Med počitnicami sem se torej spravil na delo. Ljudje mi mojo ustvarjalnost zelo zavidaajo. Nekateri pravijo, da me nosi luna, druga pa, da me luna nosi in da me še sploh nikoli ni odložila. Mirno povečerjam njihovo preziranje, saj vem, da umetnikov niso nikoli dobro razumeli. (In mimogrede, tudi njihovo natančevanje kaže, da sem umetnik.)

Zaprli sem se v svojo sobo in ustvarjal. Imam sijajno metodo ustvarjanja. Vzamem naprimer Zupančičevo pesem, dodobra jo preberem in si iz nje izpišem glavne misli. Potem vzamem katerikoli časopis in iščem v njem besede, ki se

Od 12. do 14. februarja je bila v Zagrebu konferenca jugoslovanskega študentovskega tiska. Govorili so o vlogi študentovskega tiska po V. kongresu ZSJ in o problemih študentovske informacijske službe. Spregovorili so še o kadrovskih vprašanjih in odločevanju študentov v novinarski poklic. Konferenca se je udeležilo 25. urednikov in članov redakcij vseh študentovskih listov v Jugoslaviji. Kot smo že poročali je sodelovalo tudi naše uredništvo. Na sliki: del udeležencev tega pomembnega vsakoletnega srečanja.

IZ RAZPRAVE MIKA TRIPALA, PREDSEDNIKA CK LMJ

V novih pogojih

Ko se je na govorniškem odru plenarnega zasedanja kongresa pojavil Mika Tripalo, so ga delegati pozdravljali z dolgotrajnim ploskanjem. Tovariš Mika Tripalo se je v svoji precej obširni razpravi dotaknil nekaterih pomembnih vprašanj s področja šolstva, govoril je o nadaljnjem razvoju Zveze študentov in o sodelovanju mladine na mednarodnem področju.

Vprašanje stabilizacije visokega šolstva predstavlja v današnjih pogojih enega od trajnih političnih nalog Zveze komunistov, Zveze študentov in drugih družbeno političnih organizacij na naših univerzah. Stabilizacija visokega šolstva pomeni, da je treba zaustaviti ekstenzivni razvoj visokega in višjega šolstva pri nas, ker je nujno, da se odpiranje novih višjih šol omeji samo na tiste, ki so res neobhodno potrebne. Pri tem se morajo vsi činitelji, ki so na tem področju soodgovorni, tu je vključena tudi Zveza študentov, prizadevati, da se dvigne kvaliteta dela in pouka na naših visokih in višjih šolah.

To pomeni odvajanje še večjih materialnih sredstev za nove zgradbe visokih in višjih šol, nabavo opreme, predvsem tiste, ki omogoča, da se študij ne omeji samo na predavanje in branje skript. Omogočiti je treba boljše pogoje za izredni in podiplomski študij, prav tako pa je potrebno temeljito pregledati študijske načrte in programe.

Zveza študentov ima tu dvojno vlogo. Prizadevati si mora, da se vsa vprašanja, ki se pojavljajo v visokem in višjem šolstvu, rešujejo v raznih organih in komisijah na teh šolah samih. Zveza študentov si mora prizadevati med svojim članstvom za uspešnejši študij, da študentje hitreje diplomirajo, boriti se mora za čim manjše spodrsiljaje študentov na prehodu iz letnika v letnik, ker smo mnenja, naj se potrebna selekcija izvrši pri vpisu in ne med študijem.

Poudariti je treba in tudi kongres bi moral to konstatirati, da je zelo pozitivno, da se politika Zveze študentov na šolskem področju, na področju skrbi za materialno stanje študentov, orientira na pomoč tistim, ki so omahljivi pri študiju in ki v borbi za socializem vidijo glavni razlog študija na univerzi.

Pri tem, ko razpravljamo o stabilizaciji visokega in višjega šolstva, ne smemo pozabiti, da so bile investicije v šolstvu mnogokrat takega značaja, da so ovirale razvoj srednjega šolstva, ki je postalo ozko grlo našega celotnega šolskega sistema. Porast visokih in višjih šol je bil hitrejši od srednjih, posebno srednjih strokovnih šol. To je povzročilo nove probleme, ker se na primer to leto okrog 20.000 učencev s končano srednjo šolo ni moglo vpisati naprej. Pomanjkanje srednjih strokovnih šol se vse ostreje kaže tudi v našem gospodarstvu, saj ni nobena redkost, da morajo visokokvalificirani kadri opravljati posle srednjega in strokovnega kadra.

Smo proti vsakršnim šolninam

Drugo vprašanje na področju šolstva, v katerem bi bilo potrebno nekaj reči, so šolnine. Moje mišljenje je, da se morajo mladinske in študentovske organizacije energično izjasniti proti kakršnikoli šolnini. Tu je potrebno poudariti, da morda obstoje gotove razlike v pravicah po brezplačnem šolanju med rednim in izrednim

študijem. Vendar mislimo, da bi moral iti razvoj v smeri, ki bi status rednega in izrednega študija izenačile, tako da bi imela oba pravico do brezplačnega šolanja. Pri nas smo osvojili politiko, ki vsebuje dve smeri šolanja visokokvalificiranih kadrov. Prvo smer bi lahko imenovali klasično šolanje intelektualcev, kjer bomo šolali kadre kontinuirano, druga smer predvideva šolanje ob delu v proizvodnji in javnih službah. Če imamo to pred očmi, potem je jasno, da moramo ustvariti enake pogoje za tiste, ki se marljivo uče in pridno delajo in so talentirani, da dosežejo lahko brez večjih materialnih davatev tisto, kar bo jutri v njihovem interesu in v interesu družbene skupnosti kot celote.

Pri tem se seveda pojavlja vprašanje, kako se bo obračunavala cena izobraževanja v politiki vseučnega družbenega osamosvajanja šol in univerz. Izgleda, da bo potrebno izvajati to obračunavanje v skladu s šolstvom, kamor bi vplačevali en del osebnih dohodkov vsi zaposleni državljani, oziroma vsi, ki imajo dohodke. Pred temi skladi pa morajo biti popolnoma enakovredni vsi učenci in študentje. Ne njihovo materialno stanje, njihove zmožnosti, sposobnosti in volje morajo biti odločujoče za materialno pomoč pri študiju.

Idejna enotnost naj se ustvarja skozi neenotnosti

V nadaljevanju svoje diskusije se je Mika Tripalo dotaknil nekaterih vprašanj s področja idejno-politične problematike med intelektualci na univerzi. Med drugim je poudaril, da ko razpravljamo o idejno političnih problemih intelektualcev, moramo imeti pred očmi dejstvo, da so študentje, čeprav se mnogokrat poudarja, da so v času študija oddvojeni od življenja, tisti aktivni udeleženci v političnem in družbenem dogajanju, ki se opredeljujejo in pomagajo razvijati najprogresivnejše tendence v naši socialistični družbi. Pri tem si ne moremo predstavljati idejno politične vzgoje, recimo na neki medicinski fakulteti, če ta vzgoja ne bo povezana s problemi organizacije zdravstvene službe pri nas, vprašanja družbenega upravljanja v zdravstvenih ustanovah, problemi finansiranja in delitve dohodkov. Prav tako si ne moremo zamisliti idejno političnega dela na neki filozofski fakulteti, če študentje ne bodo aktivni udeleženci vseh reformnih prizadevanj in sprememb v sistemu izobraževanja.

To je toliko pomembnejše, ker naša nadaljnja decentralizacija družbenega sistema nalaga večjo potrebo ideološko-politične enotnosti, družbeno političnih organizacij. S svojim idejno političnim delom moramo doseči, da državljani Jugoslavije, vsak, ki aktivno dela v raznih organih družbenega upravljanja, ki neposredno odloča o bistvenih vprašanjih našega družbenega razvoja, doseči moramo, da bo vsak tisto, kar imenujemo splošna partijska linija, splošna politika razvoja naše dežele, spravlil v tako razmerje, v tak odnos s svojim konkretnim naziranjem, da si to ne bo v nasprotju.

To idejno enakost lahko ustvarjamo na dva načina. Daleč smo od tega, da to enakost ustvarjamo na nek centralistični birokratski način. Mi smatramo, da se ta enotnost ustvarja z novimi neenotnostmi,

ker smo mnenja, da ne bo enotnost nikdar kompletna, ker menimo, da bodo še vedno potrebne diskusije znotraj naših organizacij, ker išče naša družba nove in nove rešitve. Toda prišli smo v obdobje, ko naš družbeni razvoj vse bolj zahteva, da se v teh diskusijah večja pozornost posveča glasu tistih, ki neposredno delajo v praksi. Smo tudi v obdobju, ko se morajo sredstva naših družbeno političnih organizacij vse bolj obračati k članstvu, ne zaradi neke formalne demokracije, temveč prvenstveno zaradi tega, da bi našli boljše rešitve naših in družbenih problemov.

V nadaljevanju svoje razprave se je Mika Tripalo dotaknil vprašanja raznih teorij, ki se pojavljajo pri nas in preprečujejo in ovirajo idejno enotnost. Ena takih teorij se javlja zadnje čase med tako imenovanimi čistimi intelektualci. To je definicija intelektualca, ki ga označuje kot človeka, ki ne pripada nobenemu razredu, ki ni vezan na družbene sile in razredno borbo v naši deželi, on stoji nad družbo kot čisti individuum, ki postavlja stališče zgolj na osnovi čisto individualnih kriterijev in s prezirom in pomilovanjem gleda na vse, kar se pri nas dogaja. Tak pogled ima svoje posledice.

Objektivno, ne oziraje se na razpoloženje njihovih nosilcev, pomenijo v političnem pogledu negiranje ideološko-politične vloge Zveze komunistov Jugoslavije. Na drugi strani pa pomeni tako gledanje družbeno pasivnost, zapiranje v velemestne salone.

Nadaljnji razvoj Zveze študentov

Nam ni potrebna študentovska organizacija, ki bi bila zaprta sama vase, neka ozka organizacija, ki ne bi bila toliko čvrsta, da vrši neposredno kontrolo nad vsakim članom. Potrebna nam je organizacija, kjer bo imel vsak študent pravico biti član, kjer bo imel pravico izražati svoje mnenje. Potrebna nam je tudi organizacija, ki bo usmerjala študente na visokih in višjih šolah, kjer naj študentje razpravljajo o problemih na univerzi, kjer naj rešujejo idejne in politične probleme. Da pa bi zainteresirali čim širši krog študentov, je potrebna večja akcija. Predvsem je potrebno postaviti v ospredje fakultetne odbore in odbore letnikov.

Dandanes je problem apolitičnosti študentov in ostale mladine postavljen v ozadje. Nihče ne more več izolirano delovati, samevati. Kamorkoli se vključi, postane sodelavec, samoupravljaec in pristopa k reševanju družbenih problemov in problemov lastne organizacije. Kljub temu, da vam je prepuščeno, kje bo torišče dejavnosti, je potrebno, da se preprečijo male organizacije, ki stimulirajo na stari način dela, kjer je obiskovanje sestankov, članarina in kontrola nad individualnim delom posameznika poglavitno opravilo.

Drugi problem, ki je postavljen v statusu, se nanaša na republiške konference in republiške organe ZSJ. Mislim, da je obstojnost takih organov zelo pestra. Z ene strani jih narekujejo mnogovrstne visoke in višje šole, hkrati pa še proces decentralizacije, ko pristojnosti Zveze prehajajo na republiške in nižje organe. V

takih pogojih se bodo vsa študijska in materialna vprašanja reševala v komuni in republiki. Tu se bodo povezali dosežki in problemi, ki jih je visoko šolstvo doprineslo.

Mednarodno sodelovanje

Na koncu mi dovolite, da spregovorim o problemih študentovskega sodelovanja. Kot osnova sodelovanja z ostalimi študentovskimi organizacijami je vsekakor naša mednarodna politika, politika borbe za mir na svetu, skupno s principi miroljubne koeksistence v mednarodnih odnosih. Takšna politika ima svoj aspekt tudi v sodelovanju družbenih organizacij. Zaradi različnih nalog te naše politike v mladinskih in študentovskih vrstah pa poudarjam, da pojmujemo koeksistenco ne samo skozi razgovore, pač pa jo pojmujemo kot sodelovanje na vseh področjih družbenega življenja, kot borbo proti kolonializmu in imperializmu, ki ne temelji na nikakršni pomoči od zunaj, čeprav bi ta pomoč prihajala pod najprogresivnejšimi gesli. Naša koeksistenco temelji na osnovi notranje organizacije vsake dežele, ki si bo sama kovala svojo srečo, ki jo bo skozi borbo vodil delavski razred ali druge progresivne sile.

Iz take osnove naj izhaja navezovanje naših mladinskih in študentovskih organizacij z organizacijami v tujini z razumljivo orientacijo na čim širšo in vsestransko sodelovanje s tistimi organizacijami, s katerimi jih vežejo skupni interesi in borbi za mir, za družbeni napredek, za socializem, toda proti imperializmu in kapitalizmu. S tega vidika tudi motrimo obstojče mednarodne mladinske in študentovske organizacije. Mi nismo nikdar forsirali obstojanje teh organizacij, vemo pa, da so jih nekateri ustvarili iz določenih nagibov.

Mi stojimo na principu sodelovanja v teh organizacijah, odvrčamo pa včlanjenje, ki narekuje včasih nam nasprotno obveznost in naloge.

Ne zapiramo oči pred blokovskimi problemi, ki so ponekod močnejši, ponekod slabši. Čim se taki problemi pojavljajo v organizacijah, s katerimi naše sodelujejo, smo prisiljeni, da izpričamo naš princip, neangažiranost, ki se lahko pojavi v najrazličnejših oblikah. Zaradi tega ne more biti menjanje politike Ljudske mladine in Zveze študentov Jugoslavije v mednarodnih odnosih, kot ne more biti menjanje politike naše vlade in naše Partije. Naša politika ne more biti drugačna kot je in kot so si jo zadali narodi Jugoslavije: to je politika naših internacionalističnih nalog, ki bodo vedno inspirirane za borbo za mir, za socializem, proti kolonializmu in imperializmu.

Tribuna - glasilo Zveze študentov - Izdaja Univerzitetni odbor ZSJ - Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Stane Čehovin; glavni urednik Niko Tičar - Uredništvo in uprava, Tribuna Poljanska 6/II, telefon 30-123 - tekoči račun 600-14/3-567 - Letna naročnina 400 dinarjev, posamezni izvod 20 din - Rokopisov in fotografij ne vračamo - Tisk: CP Delo, Ljubljana, Tomšičeva 1, tel. 23-522.

tribuna